

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

A szózott narancs

Írta: Zsolt Béla

Magyarországon mostanában semmit sem figyelnek alaposabb érdeklődéssel a kereskedők és a fogyasztók, mint a kereskedelmi minisztérium időszakonként megjelenő, úgynevezett szabadlistáját, amely a behozatali tilalom alól felszabadított árucikkeket sorakoztatja fel. Nemrégiben, a halcsont, szarulemez és a kalaptomp felszabadításával egyidőben a narancs is rákerült a listára, a narancs, amelyet tíz esztendő előtt száműzött Magyarországról a háború és azóta csempészárúként jutott el a kiváltságosok asztalára. A narancs, a melynek az északibb népeknél mindenkor lírai mellékzamatja volt, amely a pálmaligetek, az azur, a déli tenger és éjféli szerenátták banalitását varázsolta elő két krajcárért és a kispolgár számára, érthető ellágyulást váltott ki a budapestiekből és napilapok érzelmes napihírői siettek is ékesen és sablonosan megszövegezni a melankolikus lelkesedést. A narancs felszabadításának másnapján minden újság megünnevelte a jelentős külkereskedelmi eseményt, boldog békéről, elmúlt ifjúságról, olesó árakról áradoztak. Budapest egy pillanatra örült, hogy visszakap valamit a multból, jelentéktelen, az élet elviselhetőségének kérdését nem érintő, de mégis kellemes, zamatos és kezdetleges álmódzásokra alkalmas kegyserét az elkallódott örömeinek. Nem lehet állítani, hogy Budapestnek éppen a narancs hiányzott a boldogsághoz, hogy Budapest népe mindezt ideig azért volt fanyar és keserű, mert a mindennapi három tál étel mellé csupán a déli vegetáció delikatessze hiányzott a polgári menü-minimum teljességéhez. Budapest népe ritkán eszik három tál ételt és erős a gyanú, hogy a narancs szabadsága csak néhány ezer ember számára jelentett valóságos értéket, a százezreknek inkább illúziót, kellemes tudatot, hogy itt van, nem kell bujkálnia az utcasarki rokkant piszkos zsebében, vagy a kapulji árus naspolya-hegyébe beásva, mint egy kitiltott könyvnek, vagy kézigránátnak. A régi szép és édes dolgok közül tért vissza valami! — gondolták a budapestiek és megint felpalánt bennük egy csipetnyi reményesség, hogy talán mégis csak rendbe jön egyszer minden.

Az öröm azonban nem tartott sokáig. A kereskedelmi miniszter nyilvánvalóan megriadt a lelkes lármától, lehet, hogy a magyar kenyér kelendőségét feltette a narancs konkurenciájától, mert másnap a hivatalos lapban a következő cáfolt jelent meg: „Egyes lapoknak azzal a híradásával szemben, hogy a minisztertanács megengedte a narancs szabad behozatalát, a kereskedelmi miniszter értesíti az érdekelteket, hogy a behozatali tilalom felfüggesztése csupán a szózott narancsra és a zöld narancsra vonatkozik. A behozatali tilalom egyébként továbbra is teljes mértékben fennáll.”

— Szózott narancs! — tamaskodtak a budapestiek. Ki hallott valaha szózott narancsról? Öreg deligümöleskereskedők álmélkodva töprengtek a hivatalos lap új kreációja felett, amely nyilván államháztartásból készített össze a könyvha-

a narancs édes, vérpiros levével. Talán a szanalás, vagy a külkereskedelmi mérleg javítása követelte meg, hogy a narancs ne jöjjön be sötétlenül a nagykanizsai vámon — kérdezték a gutgezinttek. Ehez azonban már közgazdásznak kellene lenni, ehhez ismerni kellene a magasabb szempontokat és ismerni kellene azokra az érdekeket is, amelyekhez a kormányok efajta rendelei igazodni szoktak. De nem vagyunk közgazdászok, csupán csak szegény háború utáni fogyasztó-agyvelők, fogyasztóinnyek és szüktantáziájú kispolgári álmodozók, akik egy napra felvillantunk Mignon aranygümölcsének közeledtére és másnap melankolikusán vettük tudomásul, hogy mire a narancs hozzánk érkezik, a természetrajzi és gasztronómiai törvények ellenére hivatalosan hadat üzennek az édességnek; beszózzák, mint a híres, békebeli panamák marháit.

Nem, nehogy azt higgyék, hogy ez a szózott narancs magyar specialitás. A szózott „goldorange” az egyetemes rendszerbe illeszkedik bele, amely ma az egész európai életnek igyekszik elvenni az igazi,

emberi izét. A háború kifosztott bennünket, alig maradt rongy testünk szemérmének megóvására, fűtőanyag a primitív életünk gépezetének üzemben tartására. Tíz nyomorult esztendő után néha-néha mintha felkapaszkodnának az elpusztult, sárba-vérbe taposott életértékek, örökök és szükségletek kielégülésének alkalmára. Az emberek ilyenkor boldogan felnevelnek és az igénytelenség túlzásával tudnák dédelgetni őket és tudnának hinni a megújuló életben. De a bürokratizmus, a bornirtság, a vaskalap, az osztály- és magánérdek ilyenkor mindig közbelep és megsozza, elfanyarítja a régi, eredeti, tiszta, üdítő gondolatokat. A szózott narancs ott van a konferenciák zöld asztalán, ott van a törvényhozás palotáiban, az igazságszolgáltatás serpenyőjében és a reakciós nacionalizmus publicisztáinak és művészeinek íróasztalán, akik Schiller példáját megkorrigálván rothadt alma helyett a szózott narancsból merítik az ihletet a tudatos álokoskodáshoz a lelketlen uszításhoz és az élet zamatának megrothadásához.

Bratianu Vintila Románia gazdasági helyzetéről nyilatkozott a Temps-ban

Bratianu Vintila pénzügyminiszter a franciaországi Ragot nyaralóhelyen tölti nyári szabadságát. Utjában Párisban is járt, ahol a Le Temps munkatársának a pénzügyi helyzetről a következő nyilatkozatot tette:

— Ha a kúrátam befejeztem, szeptemberben Párisba érkezem és itt a francia politikai és pénzügyi körökkel ismertetni fogom országunk helyzetét. Évről-évre megteszem ezt a látogatást. Az első évben még olyan országot képviseltem, amelynek a költségvetése nem volt egyensúlyban és sürgősen fizetendő tartozásaink voltak. Most a harmadik évbe biztonvitteket hozok hogy minden intézkedésünk jogos volt.

Most már a harmadik éve lesz, hogy a költségvetésünk teljesen egyensúlyban van és sürgősen rendezzük a külföldi és bel-
földi tartozásokat. Három éve nem működik a bankóprás az országban és újabb bankjegyáradat nem kerül a forgalomba és a külföldi legsürgősebb adósságokat a leg-
rövidebb idő alatt kifizetjük.

De rendezzük a belső adósságokat is, amelyekből 3 milliárdot sürgősen ki kell fizetni és legkésőbb 1925-ig teljesen rendezzük ezt a kérdést.

A vasuti forgalom ma már olyan nivón áll, mint a háború előtt, de a változott politikai viszonyok új intézkedéseket is szükségessé tettek, most már ezt is keresztül vesszük.

Az új gazdasági törvények egész bizonyosan nagy mértékben előrevizik az ország természeti kincseinek kiaknázását. Ebben nagy szerepet akarunk biztosítani az idegen tőkének is.

A következő parlamenti szezonban olyan törvények kerülnek megszavazásra, amelyekkel befejeződik a konszolidációs munka. Így a közigazgatás decentralizálása, az egyházi törvény és a már meglevő pénzügyi törvények kiegészítése.

A pénzügyminiszter elmondja még, hogy az agrárreform végrehajtását teljesen befejezik. Tökéletesíteni akarják a Dunahajózást és természetesen mindent megtesz Románia, hogy a szomszédos államokkal, úgy gazdasági, mint pénzügyi és politikai téren a jó viszonyt megerősítse.

Bukarestből jelentik: A kormány tagjai tegnap minisztertanácsot tartottak Bratianu Ionel miniszterelnök elnöklétével. A tanácskozás során végleg megállapították Beatty angol admirális ünnepélyes fogadtatásának részleteit, amely szerint az admirális Constanzában száll partra, ahol a kormány nevében Mardarescu hadügyminiszter fogja fogadni. Az admirális onnan Bukarestbe utazik, majd két napig a király vendége lesz Szinájában.

A minisztertanács ezután az Avram Jancu ünnepségek programját állapította meg. Elhatározták, hogy az ünnepség napján az ország összes templomaiban háláadó istentiszteletet tartanak. Az ünnepségeken résztvevők hetenöt százalékos vasuti jegykedvezményben részesülnek. Az ünnepségek rendezésével Mosoiu és Lepadatu minisztereket bízták meg.

Circulescu munkaügyi miniszter részletes jelentést tett a bányai ipari munkanélküliségről és javaslatot terjeszt elő annak leküzdésére, amit a minisztertanács egyhangulag elfogadott.

Ezután a kenyérkérdéssel foglalkoztak és elhatározták, hogy szigorú rendszabályokat léptetnek életbe a vonatkozó rendelkezések megszegésével szemben.

A legközelebbi minisztertanácsot augusztus 24-én Szinájában fogják megtartani, amikor a királyt születésnapja alkalmából a kormány összes tagjai fogják üdvözlölni.

A minisztertanács befejezése után szükebbkörű értekezlet volt, amelyen a miniszterelnökön kívül részt vettek Inou-

letz, Angelescu és Marzescu miniszterek, valamint Franascoviçi belügyi államtitkár.

Az értekezlet után Ineuletz az újságírók előtt kijelentette, hogy a besszarábiai közigazgatás reformjának kérdéséről tárgyalnak.

Nagy árlejtés egy milliós munkára

A nagyváradai g. keleti püspökség a Károly király-körúton levő Markovits laktanya épületét abból a célból kapta az államtól, hogy azt a g. keleti papnevelő intézet internátusa számára átalakítsa. Az internátus egyelőre 12 növendékre rendezkedik be, de később 30, esetleg 50 növendék talál helyet az internátusban. A papnevelő intézet továbbra is a jogakadémián lesz. Az épület átalakítására 1,200,000 lejt irányoztak elő s a munkálatokra tegnap volt az árlejtés s ezen Ciorogariu R. Román püspök személyesen elnökölt. Majdnem minden iparos az építőiparnak s a rokonszakmáknak képviselve volt az árlejtésen s nem hiányzott a derült momentum sem. Ritter Lajos a szobafestő- és mázó munkákra úgy tette az ajánlatot, hogy a legolcsóbbnál 5 százalékkal olcsóbban vállalja a munkát. Felsőzállítván kijelentette, hogy azért tesz ilyen ajánlatot, mert nem akar keresni.

Ciorogariu R. püspök: Hogy mondta? Nem akar keresni?

Ritter: Nem akarok sokat keresni.

Ciorogariu R. püspök: S ha nincs más pályázó, akkor ráfizet 5 százalékot az ajánlat szerint. (Nagy derülttség.)

Erdekes, hogy a Városi Villamos Művek most jelentek meg először versenytárgyaláson. Az ajánlatok felbontása a következőkből álló bizottság előtt történt: dr. Ilie Andor táblai tanácselnök, Moga Zaharie referens, Gavra Sándor, az államépítészeti hivatal főnöke, Virányi Béla főmérnök, Moldovan József, dr. Munteanu István, dr. Magier Aurél szentszéki ülnökök, Papp György plébános.

Ajánlatot tettek: Boldica György a föld-, kőműves- és bontási munkálatoknál 5 százalékot enged, Ocsay Zsigmond külön árakkal 57.695 lejért vállalja a villanyberendezést. Popp és Velics asztalos-, lakatos-, mázó-, üveges munkákat 194.494 lejért vállalja, az ajtókat külön áráért. Benedek Ferenc villanyvilágítási munkákat 52.280 lejért vállalja. Simionescu Martin butorzat-, berendezés-, lakatos-, mázó munkáknál 10 százalékot enged. Spitzer Benjámin butorberendezésnél 6 százalékot enged, 232.820 lejért vállalkozik. Ugyanaz asztalos-, lakatos-, mázó munkáknál 25 százalékos felárat kér. Stern Adolf villany-szerelő munkáknál mintakönyv szerint 5 százalékot enged s alternatív ajánlatot tesz. Városi Villamos Művek 6 százalékos engedménnyel, végösszeg 57.800 lej. Tóth Kálmán bádógos-, szerelő-, csatornázási munkáknál 8 százalékos ráfizetést kér, a vízvezeték-, csatornázási- és bádógos munkáknál 20 százalékos engedményt ad.

Kötésy Károly asztalos-, lakatos-, mázó-, üveges munkáknál 15 százalékos felárat kér, Bodea Antal asztalos-, lakatos-, mázó-, üveges munkáknál 25 százalékos felárat kér s külön felteteleket szab. A munka megkezdésénél 100.000 lejt kér butorberendezésre, 247.680 lejért vállalkozik 7 százalékos engedménnyel. Hodossy Géza asztalos berendezési munkáknál 10 és fél százalékos engedményt kér. Koháry Zoltán villany-szerelés munkáknál új árakat jelöl meg s 21.005 lejért vállalja. Galucz Gyula villany-szerelési ajánlata nincs aláírva, de ugyanaz, mint az előbbi. Széles Sándor asztalos-, lakatos-, üveges-, mázó munkáknál 28 százalékos ráfizetést kér, butornál 3 százalékos engedmény. Kemény Béla mérnök bontási-, föld-, kőműves munkáknál 8 százalékos engedményt ad, burkoló munkáknál 2 százalékos, asztalos munkáknál 15 százalékos ráfizetést kér, parkettezésnél 13 százalékos engedményt ad, bádógos munkáknál 11 százalékos engedményt ad, kályhás munkáknál 5 százalékos, vízvezetéknel,

csatornázásnál 14 százalékos, festő munkáknál 7 százalékos, villany-szerelési munkáknál 6 százalékos engedményt ad. Hajnal Árpád és Moldován József föld-, kőműves-, ács-, cserepezési munkálatra 15 százalékos engedményt.

Taksz Ádám takarékt. izhelyeket 13800 lejt ad. Bálint Ádám cserepező, föld, bontási s kőműves munkákra 17 százalékos engedményt. Tárnoki László cserepező 6 és fél százalékos engedményt 114.136 lej értékben. Povaszán József villany-szerelő 11 százalékos engedménnyel 59.200 lej. Ungerleider Mór szobafestő 20 százalékos engedményt. Goldberger Lajos vízvezetési munkáknál 3 és fél százalékos ráfizetést kér. Borbély Lajos a kőműves, bontási, földmunkálatoknál 10 százalékos engedményt. Kálaiy Nándor és Heymann Béla ugyanarra 18 százalékos ráfizetést kér, burkoló és műkö munkákat 15 százalékos ráfizetést, parkettezésnél 10 százalékos ráfizetést. Winkler Szidor és Szűcs István

bontási, föld és cserepezésnél 12 százalékos engedményt, bádógos munkákat 10 százalékos engedményt, villanyvilágításnál 10 százalékos engedményt, szobafestő munkáknál 5 százalékos engedményt, parkettezésnél 10 százalékos engedményt. Csak együttesen vállalkozik az összes munkákra. Hottya Sándor és Szilvassy János a vízvezetési munkákat 7 százalékos engedménnyel. Répánszky József föld- és kőműves munkáknál 10 százalékos engedményt asztalos, lakatos, üveges, bádógos, szobafestő munkákat 10 százalékos engedményt, de együttesen Lörinczy Artur vízvezetési és csatornázó munkáknál 20 százalékos engedményt. Bercsényi Sándor kőműves és földmunkáknál 18 százalékos engedményt. Astor butorgyár 10 százalékos engedményt butorberendezéshez.

Az ajánlatok felbontása után a bizottság zárt ülést tartott, hogy az ajánlatokat összehasonlítsa.

A németek kedvezőtlen válasza esetén két hétre elhalasztják a konferenciát

Hivatalos angol forrásból tegnap a londoni konferenciának következő prognózist adtak: Az esetre, ha Németország holnap délig beleegyező választ ad, akkor a konferencia estére, vagy másnapra befejeződik. Ha Németország ellenjavaslatlall élne, úgy a jövő héten a tárgyalások folytatódhatnak. Amennyiben a válasz kedvezőtlen lenne, a tanácskozásokat tizenhárom napra elnapolják, hogy ez idő alatt a kérdések megnyugodhassanak és a megbízottak új megoldás felől tárgyalhassanak.

Az angol delegációban tegnap az a vélemény alakult ki, hogy a megégyezés hamarosan létrejön. Kellogg amerikai követ ma, épp úgy, mint korábban Macdonald, nyomtatékosan tiltakozott azon feltevés ellen, mintha a tárgyalások folyamán a német delegációra bármilyen befolyás gyakorolt volna. Csupán néhány tanácsról lehet szó, melyek által a helyzetet könnyíteni vélt.

Ugyancsak a francia sajtókonferencián a francia sajtóiroda főnöke tiltakozott azon állítás ellen, mintha Franciaország részéről Németországnak bármiféle ultimátum ment volna. Csupán annyi a való, hogy Németország e percben egy egységes szövetséges fronttal találja magát szemben.

A „Petit Parisien” közöl néhány kijelentést, melyeket Herriot Marx birodalmi

kancellárnak tett. Herriot többek közt a következőket mondotta:

„Morális békét akarunk teremteni Németország és közöttünk, olyan békét, mely kölcsönös bizalmon nyugszik. Becsület-szavamat adom Önnek, hogy a Ruhr-terület legkésőbb tizenkét hónap alatt ki lesz ürítve. Kérem, bizzon bennem s bizza lelkiismeretemre, hogy a megszállás idejét ezen belül is lehető rövidre szabjam.”

Minden valószínűség meg van rá, hogy a konferencia az időleges zavar gyors elmúltával a legteljesebb siker mellett oszlik szét. A Ruhr-vidék gyors kiürítésének a francia szocialista pártban is sok híve van. Frossard szocialista képviselő a „Soir”-ban feltűnő cikkben száll sikra a Ruhr-vidék feltétel nélkül való haladéktalan kiürítése mellett.

Erősen esnek latba Coolidge elnök szavai, aki egy washingtoni beszédében kijelentette, hogy ha az európai hatalmak elfogadják a Dawes-tervet, Amerika magánkölesont ad a német birodalomnak.

— Az érdekelt kormányok, — mondotta Coolidge, — ne ragaszkodjanak megadni a németeknek a kölcsönbiztosításhoz szükséges engedményeket.

Németország szanalása egy Európa stabilizálásával és nem független az Unió gazdasági helyzetétől sem, amelyre javító hatással bír.

Dorian Terrace és Dorian-filmszínház

9 órákor

3 és 6 órákor

Vasárnap — Hétfő

HARUN AL RASCHID

Modern filmregény 6 felvonásban.

Rendezte: Kertész Mihály Főszerepben: Mary Kid

Közkívánatra a vasárnapi 3 órás előadáson

Chaplin, Zigottó és Joe Martin

vigjátékok 8 felvonásban. Mérsékelt helyárákkal.

Theil szalámi, Sibiu — Nagyszeben

Jorga szabadegyetemén

Politikus a katedrán

Valeni de Munte.

Irt: Kovács Béla.

I.

Ploestitől északkeletre menve ötven órai vasúti út után érünk Valeni-be. Pár ezer lakósu kis városka, villaszertűen elszórt házakkal és a lakóházakat körülölelő terjedelmes gyümölcsösökkel. Jó levegője, tiszta jó forrásvíze van. A városkát egy hegyipatak szeli kettőbe, mely gyors sietéssel igyekszik a Teleajen folyóba s ép Valeni alatt ömlik abba. Lankásabb dombok és hús völgyek között folyik a Teleajen Valeni mellett. Partjai mentén dusan termő legelők és kukoricatáblák terjeszkednek, közvetlenül a partján szilvafák kínálgatják ilyenkor hamvas gyümölcsüket. Valeni lakói általában jó lében élnek. Lovuk, tehénük, disznójuk, kecskéjük sok van és mind jól táplált, fejlett állatok. Közvilágítás és köztisztaság szempontjából a városka rendezettnek mondható. Vendéglője, szállója, gyógyszerháza, orvos, takarékpénztára, könyvkereskedése s másféle üzlete is van. Szórakozóhelyül egy tágas nyári kerthelyiség áll rendelkezésre. A közbiztonságra szervezett rendőrség ügyel lelkiismeretes pontossággal. A hitbiztonságot legjobban mutatja az, hogy négy biserika és egy régi kolostor van e városkában. Valeni egykor a bojárok kedvelt lakóhelye és főként nyaralóhelye volt és több épülete a bojári jómód igényei szerint tágasan és kényelmes berendezéssel készült. A pihenésre megnyugtató esendijével főként alkalmas. Lakói ma jó módu polgárok, előzékenyek és szívesek az ide zárandókló idegenekkel szemben.

II.

Julius 15-től megélni Valeni élete. Az ország minden részéből, sőt távoli országokból is jönnek ide. Ugyanis ekkor kezdődik dr Jorga egyetemi tanár nyári nyári egyetem. A négyheti tanfolyamon tartott nívós előadások, de főként Jorga professzor egyénisége vonzza ide a kultúra iránt érdeklődők nagy sokaságát. Beszarábiából, Bukovinából, Erdélyből legalább száz hallgatója van most itt az egyetemnek s ugyanannyi a régi régi tartományaikból, főként Moldovából és Munte-niából. Párisból két, Varsóból 1, Prágából 3 professzor tartózkodik itt a kurzus megnyitása óta s pár napig közöttünk láttuk a pekingi kínai egyetem egyik irodalmi professzorát. A távoli országok ezen képviselői lelkes hallgatói az előadásoknak, sőt maguk is előadnak francia nyelven, mert az egyetem előadásai román és francia nyelvűek. Tárgyukra nézve az előadások rendkívül változatosak. Érdekes ismereteket és fejtegetéseket hallottunk az angol, francia, lengyel és magyar irodalom köréből, a paedagógia legújabb irányairól, vallásbölcseleti, közgazdasági, pénzügyi, néprajzi és történelmi kérdésekről. Leglátogatottabbak Jorga előadásai, melyek egy nagy történetíróhoz illő tárgyilagossággal és a kidolgozásuk tökéletességén kívül az előadás közvetlenségének elragadó varázsával kötik le a hallgatóság figyelmét úgy, hogy talán egyetlen szava sincs a nagy professzornak, mely utat ne találna a hallgatói lelkebe, szívébe. Argentoianu volt belügyminiszter az állami pénzügyi politika legfontosabb kérdéséről, a reális költségvetés feltételeiről tartott érdekes előadást, a magyar irodalom megújulása-

nak korszakát Bihari kolozsvári tanár ismertette, az erdélyi szásság multjáról és jelen törekvéseiről pedig Friedrich Müller, székbeni tanulmányi felügyelő konferált. Ezeken kívül még sok-sok érdekes előadás hangzott el és fog még elhangzani augusztus hó közepéig, az egyetem bezárásáig.

III.

Dr Jorga előadását hallgatjuk. Az igazi demokráciáról beszél. Előadása egy széles összefoglaló történelmi visszafüggetés a multba. A mult tanuságait és utmutatásait követve keresi a demokratizmus alapjait és a demokratikus fejlődés szükséges feltételeit. Sorozatos előadásaiban rámutat a nagy küzdelemre, melyet a demokratikus gondolkodás az abszolút imperializmussal folytat és folytatott. A nagy terem zsufolásig megtelik hallgatósággal. A professzor szájából patakzik a szó. Úgy érezzük, hogy a történelem itélőszéke előtt vagyunk. Egy világosan látó bíró ítél a mult eseményei felett, aki felülül minden egyéni érdeken és pártusán, megállapításai és ítéletei az igazság megdönthetetlen erejével szuggeralódnak lelkünkbe. Együtt nevetünk vele a pártoskodások és tévelygések ferdeségein és vele együtt gyulunk nemes haragra az erőszak és emberi elfogultság meglátásán. Ilyenkor a professzor szemei kigyulnak és erős kézlendülettel itél el, ami nem emberi, nem igazságos. A hallgatóság tetszése pedig hatalmas tapsviharban nyilvánul meg. Jorga mint előadó is kiváló. Sohasem unalmas, sohasem fárasztó s előadásait gyakran fűszerezi sikerült adomákkal.

IV.

Együtt vagyunk a „Gradină“-ban, a nyári tágas szórakozó helyiségben. Müller tanulmányi felügyelőt bucsztatjuk, aki befejezvé előadását, eltávozni készül. Czóni képviselővel beszélgetek, miközben Jorgára várunk. Ő beszél el, hogy egy este a nagy történetíró kifáradva napi munkájában, nem akart komoly dolgokkal tovább foglalkozni s leülve iroasztalához, röviden megírt egy szindarabot. Ezen vigjáték előadására éppen most készülnek a hallgatók. De beszélt Czóni képviselő arról is, hogy nagy kár, hogy ezt a nagy embert sokan nem tudják megérteni. Pedig szíve oly gyöngéd, mint a gyermeki szív és népét, a román népet úgy szereti, mint a saját családját és a nemzeti kultúra terjesztésén igazi apostoli hivatással fáradozik. Beszélgetésünk közben megérkezik Jorga professzor, mindnyájunkat sorban melegen köszönt, leülünk a hosszú asztalhoz és rövid idő után megered száján a szó. Beszél élményeiből sok tréfás dolgot, utánozza a nevezetesebb politikusok beszédét, mozdulatait. Mond sok anekdotát, viccet és az egész társaság csak reá figyel és időnként fel-feltör a jóízű kacagás a sikerült tréfák hallatán. A komoly itélőbíró, a történelem objektív nagy professzora ime egy egész társaságot kedéyesen el tud szórakoztatni. Jorgának jóízű humora van és van érzéke a humor iránt, mert azt mindenben észreveszi. Ez már maga költői lélekre vall.

V.

Kirándulásra mentünk a hegyeken át „Susana“ kolostorba. A férfiak gyalog, a nők részére ökörszekerek voltak felfogadva. Az út e kolostorig festőien szép és két óráig tart gyalog. A gyalogos csapat élén dr Jorga professzor vezetett. Egy falun átmentünkben meghallja, hogy ott egyik

házban kéziszővősi szép szőnyegek vannak. Tüstént összegyűjti a kiránduló társaságot, bevisz bennünket a szobába, beszél a gazdával és magyarázza nekünk a szőnyegek értékét és szépségét, a színek harmoniáját, a vonalak szimmetriáját és a munka román karakterét s látjuk és érezzük, hogy ő maga is gyönyörködik a szép-művészet eme sikerült alkotásaiban. Majd eljutunk a kolostorba s ott újból előadást tart annak falfestményeiről és megfeti a historikumát egy Krisztus-alaknak, melynek bárányfejet festett a hitbuzgó festő. Különösen tetszik neki egy régi, bizanci stílusban készült szentkép, melynek tökéletes kidolgozása valóban meglepő s figyelmébe ajánlja a kalugernek, hogy a szentképek gyakori csókolgatása sok kárt okozhat azok festésén. S mikor jövünk visszafele, megáll az úton egy farkascseresznyebokor előtt s percekig nézi s gyönyörködik annak ernyős pirosfürtös bogójában s az azokhoz simuló haragoszöld levelekben. Majd megint egy egyszerű számártóvis lilavirága köti le a figyelmét. Én sokszor láttam számártóviset virágozni, de csak most vettem észre, hogy valóban szép. Czóni képviselőnek igaza van. Jorgát biztos itélőtehetsége nagy történetudóssá, érző és lelkesültni tudó szíve költővé és népének meleg szeretete a demokratizmusnak és nemzeti kultúra apostolává predesztinálja.

— * —

Valeni de Munteba főként dr Jorga egyénisége vonzza a hallgatóságot. Tőle, mint tárgyilagosan ítélő történetudóstól a kisebbségek is sokat várnak és várhatnak. Várhatják legalább is törekvéseiknek tárgyilagossá megítélését és helyzetük helyes értékelését. Innen van, hogy a szássok, székelyek, bukovinai és besszarábiai németek nagy számmal jelentek meg a Valeni de Munte-i nyári egyetemen.

Uj géphlmző üzlet

Saguna (Kapuclnus)-utca 16. szám

Gépi reneszász richelió és madeirán kívül montirozást és előrajzolást és mindenféle kézmunkát vállalunk.

P O D O L Lábizzadás hónaljizzadás, kipállás egyetlen biztos szere a

Osanda-féle Podol kapható OSANDA ENDRE gyógyszerárban Strada General Mosoiu (Mezey Mihály-utca) és minden gyógyszerárban és drogeriában.

VELMA SUCHARD CSOKOLÁDEKÜLÖNLEGESSÉG.

Kabát bőrök nagy választékban érkeztek

„CHIC“ bőrruha szalon

Calea Victorie (volt Kolozsvári-utca) 1. szám alatt.

Bőrkabátok a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig. — Nálunk a legdivatosabb kivitelen.

Megnyílt

Megnyílt

Egy váradai művész kiállítása Párisban

Páris, 1924. július 1.

Irta: Miklós Jutka.

Párist annyiféleképpen próbálták már karakterizálni. „Páris, a szép nők városa”, és „Páris, az örök jókedv városa” és „Páris, a divat bölcseje” stb. stb. Ady a „szent ámulások” városának nevezte. Én a képkiallítások városának hívom. Rengeteg tárlat. A Salonról nem beszélék: az egy lélekölő labirintusja a meglepően rossz képek halmazának — de csendes kis utcákban itt is, ott is ezernyi kis „Galerie”-ben pompás meglepetések érik az embert. Színes, megkapó kis magánkiállítások állítanak meg és vonzanak be bennünket az utca szürke, kenyér után loholó forgatagából; és pár órát töltve a színek és vonalak egy-egy csendes kis szigetén, felüldülve, felfrissülve megyünk tovább, elkönyvvelve agyunknak valamelyik rekeszébe egy-egy új nevet és új, újjongóan friss meglátásokat.

Igy állottam meg valamelyik nap a Rue des Sanits Péres-en, az „au nouvel Essor” kirakata előtt. „Albert Váradai expose ses aquarelles, dennins et gravures.” Olvasom egy színes kis strandrészlet alatt, amelynek napos, mozgalmas, eleven bája akkor is bevonzana, ha vadidegen név állna is alatta. Bennt finoman izlése, kedves interieur; és a falak telis-tele a legsikerültebb dolgaival a mi kedves váradai piktorunknak.

Legelső sorban a portréj kapnak meg: rézkarcok, többnyire férfi fejek. Ahány, annyi meglepetés.

Hallatlanul originális, lenyűgözően érdekes fejek. A szellemi és művészi élet arisztokratái ezek — és a művész teljesen egyenértékűnek bizonyult a modelljeivel. Ezek a fejek élnek: ahogy Charles Grolleau, az író, nagy, feketekeretes pápaszemen keresztül, kissé leszeggett fejjel, elmélázva a messzeségbe néz, szinte látom a gondolatokat megszületni homlokának finom árnyalású boltíve alatt. A Due de Mossa fáradt, enervált arisztokrata feje, az Emile Bernard végleteleg leegyszerűsített, nagyszerű portréja, a Charles Jonás rézmetszőt és Loys Delfeil műkritikust ábrázoló, erőteljes, megértésből és istenadta tehetségből sugárzó metszetek bármilyen változatos arcképsorozatot képeznek is: egyben e különféle portrék teljesen egységes. A kifejezés a szemekben, az a különös, elmélázó, filosofi nyugalom, az élet bölcse megértése, egyformán ott sugárzik a festő, a herceg, a forradalmár, a kritikus és az író szemében. Sőt a nagyszerű „Grandemere” is ugyane lenyűgözően vonzó, finom elmélázást árasztja felém öreg és megtört szeméből, a fekete csipkekendő és fehér hajfürtök alól. És a „Petite fille” a bábé-kalappal a fején ugyanugy néz rám és én rájövök, hogy ez a különös valami, ez a méltó báju nyugalom, ez a filosofi tisztelet megértés ez nem csak azoké, akik e képekhez modellt ültek, hanem azé, aki e képeket rajzolta. Hiszen minden jó portrét tulajdonképpen nemcsak a modelltnek, hanem a festőnek is arcképe, legbensőbb „én”-jeinek kifejezője és mind e szemekben a Váradai legbensőbb énje mutatkozik meg. A portrétísta Váradinak nagyon nagy jövőt jósolok.

De bármily lenyűgözőek az élő — eleven fejek, elvonzza tőlük a szememet egy meglepő aquarell: „Les Matelassières”. Ezek a matrácseinálók, az ő össze-

vissza kitergetett színes rongyaikkal, ahogy a festő valahonnan felülről megrajzolta őket, a legbiztosabb kézzel balancizva az összevissza figurákat és színeket, gyermeketül egyszerű színfoltokra bontva szét mindent — talán legerősebb darabja a tárlatnak. Bravuros dolog s egyike a művész azon kevés képeinek, amelyeken a nem tulságosan forradalmár Váradai magán expressionista hatásokat átszűrödni. (De mily pose nélkül, becsületes-egyszerűen, vérvé váltán: mint aki érzi, hogy nincs szüksége titánkodásra.)

Párist pompásan látja. A „Rue Mouffetard” egy darab párisi élet, a „Rue Clignancourt” szintén. Az „a la Rotonde”, a „Sur les quais”, a „Luxembourg” (kacagó zöldék és játszó gyerekek: pompásan elcsúszott mozdulatok), a „Canal St. Martin (ködös, finoman páras színek, a híres párisi atmoszférát legjobban itt fogta meg), a „Derrière l'Opera” (amit a Galerie Lafayette tetejéről festett bravúrosan), „Le Ballon” (abdázó gyerekek: rengeteg mozgás és rengeteg szín), „Les Pécheurs” mind ihletett órák szerencsés szüleit.

És a „Place de la Concorde!” A színeknek olyan finomságával van odalehellve a híres tér, lámpáival, szökőkútjaival, autóival, mintha elefántcsonttra volna festve.

A „Les Anes”-t azért említem utoljára, hogy legtöbbet irhassak róla. Én ezt a kis tenyérnyi rajzot szerettem legjobban. Három szamar áll: három szamar, nyereggel a hátán, talán a Luxembourg-ból, talán a Champs-Élyséesről, ahol boldog gyerekek kacagva és visítva hancuznak naponta a kényelmes hátukon. Most pihenő van: s a három csacsi összedugják busa fejeiket és hatalmas füleiket lógatva, elmélázva néznek bele a világba. Valószínűleg a gyönyörű nőket nézik és a drágaruhás, szép gyerekeket és a derékbeszabott, elegáns férfiakat és valószínűleg azt a béma embervakarcot is nézik, akinek a kalapjába néha egy-egy tizenötcentes potyog és azt a kék munkás-ruhát, olajtól fekete piszkos kezű embert is, aki nézi, nézi e fényes kavargást és a maga éhes porontyaira és petyhüdt feleségére gondol és aki odaszól a béma koldusnak: „Ou'elles sont riches!”

Ez mind nincs a képen: a képen csak a három csacsi van, de ezt látom a szemükből, ezt nézik bölcse megértéssel, derűs elnézéssel, filosofi nyugalommal.

A „Gazette des Beaux”, a „Byblis”, a „Journal des Debats”, „Intransigeant” — mind komoly, szép kritikákban, meleg elismeréssel írtak a Váradai tárlatáról.

Ezzel a Körösparttól ideszakadt legénnyel alighanem megtörténik az a világesodája, hogy „Valaki az Értől elindul s befut a nagy, szent Oceánba.”

Női felöltők ruhák és pongyolák

legolcsóbban a „MODEL” áruházban, Str. Vlahuța (Szt. János-utca) 6. szám

Béihurui, nyári hasmenés (Kolika) esetén kitérő hatása van a

Dr. Bíró-féle „Áfonya Bor”-nak

Kellemes ízénél fogva a gyermekek is szívesen veszik. — Csakis Dr. BÍRÓ-félt tessék kérni és elfogni. — Főraktár: Dr. BÍRÓ gyógyszerár Cluj. — Kapható minden vidéki gyógyszerárban és drogeriában

Ha Linoleumot, Viaszos vásznat, Gummi kabátot és Szőnyeget akar venni, tekintse meg

Haas Lipót

Gyári fölerakatát

Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand 5 ahol legnagyobb választékban, gyári áron vásárolhat.

Telefon 4-63

Lerakatok:

Cluj, Str. Universității No. 17. Timișoara, Bulv. Reg. Ferd.

Felöltőszőnyeg gummi köppeny díval fazonban prima gummalzással 875.-

Viaszos vászon asztallétrőlő 80.-

Sírapa futó szőnyeg mirje 120.-

Ebédli szőnyeg gyönyörű mintákban 160×250 975.-

Linoleum futószőnyeg méterje 155.-

Linoleum ebédli szőnyeg 200×250 1350.-

Otomanlakaró 160—300 .. 1650.-

Bőrvásznak ipari célokra prima minőség 185.-

Ezenkívül mindenféle gummiára, Celluloid gallér és kezelő, Torna házi cipők stb.

TUNGSRAM OPALIT

A legszebb fény.
A legtartósabb opálégő.

Au Printemps de Bucarest S. A.

volt **MISSIR** áruház

Piața Regina Mária (Bémer-tér) 1.

1 méter dupla széles cérna grenadin	— — — —	96 Lei
„ „ finom mosott schiffon	— — — —	39 „
„ „ mosó karton	— — — —	39 „
trícó selyem minden színben		
ebédli és futó szőnyeg nagy választékban		

Pillangó

Bónyi Adorján novellasorozata
a „Nagyvárad” regényrovatában

A tevé, Lakatos László különös atmoszférájú izgató regénye, mely jelenleg fut a „Nagyvárad” hasábjain, vége felé közeledik. A Nagyvárad szerkesztősége látja azt a széleskörű érdeklődést, amit a nagyközönség regénysorozataink iránt tanúsít, elhatározta, hogy még fokozni fogja ennek a népszerű sorozatnak az intenzívítését. Ezért a „Nagyvárad” regényének befejezése után egy egészen speciális és gourmandszerű ujjtással szolgál s bevezetjük azt, ami a külföld legelterjedtebb lapjainál már is divik, — *novella-sorozat közlését a regénysorozatban.*

Elsőnek a jól ismert s fiatalsága ellenére talán poplaritásban utolérhetetlen magyar belletrista Bónyi Adorján szólal meg Pillangó című novellasorozatával. Bónyi Adorjánt különösen a nagyváradai publikumnak felesleges dicsérni és felesleges volna bemutatni. Ez a kiválóan tehetséges fiatal író fizikailag is közel van hozzánk, hiszen Biharból származik s legközelebbi rokonsága ma is Nagyváradon él. Bónyi Adorján novellái a karácsonyi magyar könyvpiac szenzációjának készültek s könyvalakban való megjelenése előtt nálunk látnak napvilágot. Hisszük, hogy közönségünknek szolgálatot teszünk s örömet okozunk közlésükkel.

A kitűnő író különben a következő levelet intézte főszerkesztőnkhez:

Kedves Főszerkesztő uram,

a „Nagyvárad” regényéről való tárgyalgatásaink legokosabb és leggyorsabb megoldásul én a Pillangó c. novellasorozat lekölését ajánlom.

Novellasorozat legközlése regényformájában: talán egyszerűen hat. Talán szokatlan Önnek és szokatlan lesz első pillanatban a „Nagyvárad” olvasóinak. De ez nem új dolog és nem is az én találmányom. Legelőször párisi lapok kezdték ezt a módot (legutóbb a Petit Parisienne-ben láttam ilyen regényformájú novellaciklust, Jules Herbeau tollából), de megcsinálta télen a Journal de Genève és megcsinálta feléve a Pestj Hírlap, amely Jack Londonnak egy legtöbbet érő novella-sorozatát, a Kalandok világát adta le regény helyett. A magyar olvasók ezt a formát igen szívesen fogadták és a novellaciklusnak rendkívüli sikere volt.

Hogy ez a közlési mód mért számíthat igaz népszerűsége és mért tetszik feltétlenül az olvasónak: annak a magyarázata végtelenül egyszerű. A napilap olvasóinak javarésze idegesen, rohanva olvasó ember, aki nem szereti a hosszú időre való lekötöttséget. Hat hétig, nyolc hétig figyelni, számotartani, észbentartani napról-napra egy írásművet: kényelmetlen, unalmas és fárasztó neki. A novella-ciklusnál nem vár rá ez a fáradtság. Akármelyik számban elkezdheti olvasni és akármelyik számban befejezheti. Minduntalan megújuló történetet kap, amellyel hamarosan végez, hogy hamarosan újból kezdhesse. Hősöket, eseményeket, hangulatot csak egy-két napig kell megőriznie lelkében és emlékében és ez, ugye, kényelmes és a mai fáradt, tépett lelkű embernek való.

Ezért ajánlom én Önnek őszintén ennek a novellasorozatnak közlését. Azok a novellák vonulnak itt majd fel a váradai olvasók előtt, amiket legtöbbször becsülök és legjobban szeretek. Könyvformában a karácsonyi könyvpiacra fogom Pesten megjelentetni és így a váradai olvasók közönség

jóval a könyv megjelenése előtt ismerheti meg őket.

Szeretettel köszönti őszintén híve

Bónyi Adorján.

Az anya maga köteles dajkálni gyermekét

A szélső oldalak szerint a parlamentarizmus túlélté önmagát. Egyformán diktatúrára törekszik a nacionalista jelszavak lobogtatója s az osztályharcos proletár. A nacionalista leakarja igazni az erőket, mindet, amely nem a saját fajtája szolgálatába áll s győzelmét a militarizmus vasától reméli. De szuronyokon nyugszik a dolgozók megálmodott új országa is, amíg csak egyetlen egyén kiszíneződik a kollektív egyetakarásból.

A társadalom forrongásban van. Két véglet taszítja s a tömeg-mágia ma még nem tudott olyan eruptív lenni, hogy szétzaggassa az évezredek szociális formákat. A középe állók, a régi világi evolúciójában hívők zömén megtörik egyelőre a kétoldali hullámverések ereje. A demokrácia becsületes, akik hiszékeny szívvel csüggytek annak idején a békekormányok egylépés politikájába, telve meggyőződéssel hirdetik ma is az aranyközéput igazságait. A császárnak, ami a császáré s a népnek is megadni azt, amit muszáj. A burzsoa-erény ma egyetlen pillére az államformának. A polgári tömegek, amelyek szívelték a törvényelmi osztályt, bár irigyelték excusitását és lélekben otthonosabban mozgottak a periférián, a szívs munka eredményének élvezői, a megfontoltan cselekvők, takarékosak és békészeretők, úgy vélik, hogy ez a káros sem tart örökké. „Lassankint majd csak minden rendbe jön”, a világ felől eltakarodnak az öröleket felhő és urrá lesz ismét a teremtő, szolid munka.

Ez a szívek mélyén élő vágy emelte a kormányelnöki székbe Herriot-t és az angol kispolgárság győzött együtt Mac-Donalddal. A méh-emberek fantomja ez a két név; azoké, akik születnek, dolgoznak, meghalnak. Születnek az összetolt polgári ágyban, dolgoznak a hivatalokban, kereskedésekben és prédikációs halottak lesznek mind-mind, akitől rikató szavakban bucsuztatja a jó szomszédokat a lelkiek földi atyja. A józanság forradalmárai Herriot és Mac-Donalt smert sokan vannak még, akiket elragad az optimista vágy, ezért fogadták ezt a két munkabaráty és így megszabott mértékig munkabaráty politikust világszerető oly szokatlanul lelkesedő várakozás.

Mac Donald ma már idestova egy fél-éve ül premierként a Forreigne Officeben s Herriot se ma született miniszterelnök. Herriot a francia föld csudálatos termő-képességének jóvoltából mondhatni szinte foggal született, mint a táltosok, akik a jövőből tudtak. S ha a kormányfői élet-időben valamit is számít, — beszélni se kellett tanulnia sem neki, sem angol kollégájának, miniszterelnökségük első percében már a világ minden téja felé elhangzott a hangjuk. És a világ felfigyelt az új szülöttekre, mint egykor Betlehemben, örömtüzeket gyújtott s megváltásra vár. És akik túl a szavak üres csengésén eredményeket szeretnének látni, most fent akadhat a szemük és megállhat a gondolatuk két törvényjavaslat előtt.

Herriot és Mac-Donald nem az új idők futárai, akik a messze jövőből érkeztek előre lázas stafétaként. Mindketten a lezárt idők nőjéi ők, akik átmen-

tették magukkal a háború vértengerébe részvétlenül megfulladt idealizmust. Mert ez az idealizmus ma már nem él a tömeglélekben, a nehezen élő embert, a márról holnapra kapkodó embert az eredendő ösztön, a létfenntartás izgalma tartja leköttve. Herriot és Mac Donald két törvényjavaslat figyelemreméltó injekciójával doktorálják most ezt a tetszhalottnak vélt idealizmust, melyek eleven demonstráció akarnak lenni a szabad és kíváncsi alakuló jövő mellett. Ez a két törvényjavaslat a gyermekkel foglalkozik. Az egyik kimondja, hogy minden anya egyedül köteles dajkálni gyermekét és dada csak orvosi rendelethez alkalmazható. (Az angol javaslat nem kevésbé érdekes s a törvénytelen gyermek problémájával foglalkozik. Az emancipált törvénytelen gyermek a pletykázó Európa szerint azért van a munkáspárti politika előterébe, mert maga Mac-Donald se tapsikált annak idején egy szerető papának. Az alsóház ugyan nem rá hivatkozott a viták során, hanem egy régebbi urra, aki a felsőház tagja lett születési hibája ellenére és a brit haderő parancsnoka. Ime mondották, a törvénytelen gyermek nem mindig fogban bűnben és a hazának hasznos polgára is tud lenni. A példák hatottak és ma már mindkét törvényjavaslat törvény, a francia mamák egyedül szoptatják gyermekeiket s az angol lányanyák titkosan repesve mind egy-egy chamberlaint ringatnak. A honolui fekete azonban még mindig büntetlenül rabolhat magának fehér asszonyt az általa uralt Rajnán, a tulsufolt fővárosokban naponta ezer ember hal meg tuberkulózisban, de tízezerből csak egynek jut szanatórium és vannak országok, ahol a születés diszkvalifikál a „szabad” tudományok elsajátítására. Az egész valóban úgy hat, mint aki a palotát a kupolán kezdi építeni s vagy arról lehet szó, hogy a kormányzói programok még sem elég konstruktívek, vagy nincs más hátra, mint elhinni azt, hogy a mult talapzatára csak álomvárat lehet tervezni.

Bárdos László.

Pamut és cőrnávasznak
a legjobb minőségben Leinert Mártonnál.

Kárpitos

munkákat a legszebb
kivitelben jutányos
árban készíti

Kovács kárpitos

Strada Francisc Deac (Deák Ferenc)-utca 1. szám.

Fűszer- és csemege árúk,
olcsó, szolid és figyelmes kiszolgálása

VADASZ ES LONDON

fűszer- és csemege kereskedésében,
Bulevard Regele Ferdinand 10. — Telefon 8. szám.

Pontos kiszolgálás	AKAR-E	Pontos kiszolgálás
jól étkezni? Ugy föltétlenül keresse fel a jó konyháról már közismert és a BANK-SZÖLŐ elsőrendű borait jutányos árban mérő		
„Kath-kör” vendéglőjét		
Kellemes kerhelyiség	Szíves pártfogást kér, Krajcsik István bérlo	Kellemes kerhelyiség

Igmándi kurák otthon. Reggelenként

u. m. étvágy és emésztéshiány, felfúvódás, sárgaság, máj és lépdagadat, aranyér elkövéredés, agyvertóulás, vérbőség stb. Sok esetben elegendő már néhány evőkanállal is. — Kapható minden gyógyszerárban és jobb fűszertüzletben. Az Igmándi nem tévesztendő össze másfajta keserű zekkel

„Böske...”

Napokban egy nagyváradi uricsaládnál voltam látogatón. Szembe velem, az íróasztal fölött bámulatosan hü Adymaszok. Kérdelem:

— Honnét...?

Kicsit titokzatosan összenéznek, mosolyognak.

— Böske... — mondják.

Megtudok egy egész egyszerű, de igen meghatározó esetet. Látok egy utat — meredek ösvényt — melyen hivatalnok-családok nehéz nyögösségéből törtet Valaki valahová, napsütött magaslatoakra: a jövő beteljesülése felé...

Dittert Sándor fűtőházi irodakezelő, Szilágyi Dezső-utca 21... Három gyermek, nehéz gondok: ez a kép borongós háttérre... Tisztviselő-sors... Érzem, hogy többet mondanom, a leplező függőnyt a brutális igazság szavával szíjzelebránszom nem szabad. Maradjon hát rejtve, ami nem a nyilvánosság szeme elé való, de a bontott részen igenis lépjen ki, aki már mindnyájunk öröme, felelőssége, a mindennél drágább: Talentum...

Tizenöt éves csitri lányka Dittert Böszi. Szemében még ott villódik a gyermekévek pajkossága, de az állá, a szája már kiérett, komoly, könnyű kezében hite tart valami eszközt: talán kenyerkereső szerszámot, talán jövő sikerek zálogát. Szobrokat farag, plaketteket készít Böske. A ház, ahol a holt anyagnak élő és kifejező valamivé való halk kis metamorfózis folyik, nem ismeretlen. Néhány éve búcsújáró menetben zárandokoltak oda sokan, akkor is a jövőt keresve. „Miss Maud” jóslatgatót itt sikert, szerencsét...

Hogy benyitok, a lakoszoba még üres. Körül a falakon gipsz-munkák, pozitívek és negatívek. Az agyagnak átsuhanó, fanyar illata. Ajtó nyílik, fánadt tartással, de különösen lobogó tekintettel egy nő áll előttem: Dittert Böske anyja. Tudja, hogy mért jöttem, értő tapintattal azonnal dologra tér:

— Három gyermekem van — mondja. — Böske munkáit itt tetszik látni, mióta eszével él, mindég rajzolgat, fúr, farag. A tizenkétéves kisebbik lányomat direkt megvertem. Kicsi kora óta folyton táncol. Míg más gyermekek babáztak, ő a feje tetéjén állt, hajlongott. Még ha kikanott is, táncolva ment a sarokba. Tavalv óta nem verem többé, minek? Tudom, hogy hiába. Látom, itt megint olyan valami van, mint Böszinél erősebb nálam és a nevelésnél: rátermettség, hajlam. A kicsi fiammal, Edussal, aki hegedül, már nem is hadakozom. Mind a maga útját fogja járni... De persze Böske az első, ő az idősebb. Az ő jövője a legégetőbb kérdés. Tessék itt a rajzok.

Nézem a kartonlapokat. A korábbi munkákon még látszik a tétovázás. A tanulmányfők arca kissé merev, de a későbbi aktokban már mozgás van, élet és a biztos vonalak a házilányosan ügyeskedő dilettantizmuson jóval túl: mutatják az eredetiség, ötlet, tehetség oroszlátkörmeit.

Míg a képeket nézem, észrevétlenül két lányka suhan be az ajtón. A nagyobb szerényen mögém áll, úgy kell kérdeznem:

— Te vagy a kis művész, aki ezeket csinálja?

— Művész? Messze még odaig! — Bólint Dittert Erzsébet komolyan és pirolva a hugoskáját tolja előre:

— Ez Mária, aki táncol... Tessék nézni, most mintáztam meg.

Hoz egy nedves gipsz-plakettet, elem teszi.

— Ül le Mária, tessék összehasonlítani.

Mária szöske, bájos gyermek, rózsaszín

szín maslijával, rózsaszín ruhácskában, lengén, mint valami kis pillangó egy vörös plüss fotelhez libben, nagyot kacag, aztán hirtelen lábujjhegyre spiccelve megpendedik maga körül. Leül, hasonlítottatuk a vonalakat. A fitos orr merész fölivelését, a szemek lányosan mélyülő árkát, a csacsogó gyermekszáj perenyi mozdulatlan-ságát is ellessük. Dittertné szeme csupa könny.

— Megszólalásig a Marcsal!

Mert egy éveformán Kara mellett tanultat a kislány. A kiváló művész biztosanlato szeme fedezte fel, amire valamikor még nagyon büszke lesz majd. Ahogy Andy Endre lárvája visszakerül a szárítóra, az ablakból a piros-plüss kanapéra egy nyaláb napfény esik. Valami nagy ragyogás támad hirtelen a szegényes szobában. Derül, világosodik minden, a halott költő arca mintha titokzatosan mosolyogna a falról. Félrevonom Böskeket, megkérdem:

— Az első munkám. Ezt már Kara úrnál csináltam.

Mert egy éveformán Kara mellett tanultat a kislány. A kiváló művész biztosanlato szeme fedezte fel, amire valamikor még nagyon büszke lesz majd. Ahogy Andy Endre lárvája visszakerül a szárítóra, az ablakból a piros-plüss kanapéra egy nyaláb napfény esik. Valami nagy ragyogás támad hirtelen a szegényes szobában. Derül, világosodik minden, a halott költő arca mintha titokzatosan mosolyogna a falról. Félrevonom Böskeket, megkérdem:

— Mi adta a gondolatot, hogy Andy képmásával kezd?

— Nem tudom, véletlen lehetett.

Rábólintok, de különös, biztos érzésem, hogy nem volt véletlen. Nagyvárad...! Mindenki innen startol. Csodálatos teremő erőket sugároznak még a kövek is. Energiákat, amik itt vannak...? Vagy itt maradtak...?

Kész, kiforrt művészetről Dittert Böskenél természetesen kora volna még beszélni, de munkáiból száz lépéstről is kiáltva revelődik a kitörő, robusztus őstalentum. Míg odaérkezik, ahol a jelzőket már nem a megindulásig duplázza a tollban. Hanem a kész, vitathatlan érdem: sokat kell tanulnia szorgalommal. Meg még valamit, ami azonban már ennek a zseni-termő városnak szívére tartozik...!

Jól esik erről a helyről jelző-csengetyűt szólaltatni: „Vigyázat, minden szem fölfigyeljen, minden lélek megnyíljon, az ősi falak közül megint indul Valaki. Ma még névtelen, szürke, holnap talán mindönk büszkesége: talentum!

Aki ezeket a sorokat olvassa, betűzőn a saját lelkiismeretében és a lehetőségei közt is. Talán akadna egy drága, féltett gyermek vagy nagyanyó — aki jövőre Isten tudja köztünk tipeg-e még — s akit a gyöngéd, finom művészujjacsok formázóeszköze szépen, hünen megörökíthetne. A születő munkákért a felelősséget vállalom és a reklamációkért állok a helyet.

Pálffy Gyula Irén.

Még van egy negyvennyolcas honvéd

Spitz S. B. üzletében egy öreg emberrel találkoztam. Micisapka volt rajta, haja, szakállja és bajusza egybefolyva takarta el fejét, rogyadozva állott.

— Ez az ember itt 94 éves, mondta a bolt tulajdonosa.

Nem csodálkoztam rajta, én beszéltem már Lukács Gyulával, aki 126 éves volt.

— Hogy hívják? kérdeztem a fürge-nézésű öregőt.

— Geszthy Mihály. — felelte gyorsan, ismer engem a Kemény kapitány úr a városházán. A Fürdő-utcában születtem 1830. augusztus 18-án, akkor, mikor Ferenc József is született. A császár. Most 94 éves vagyok.

— Volt-e a szabadságharcban?

— Hogyne. Akkor verbuválták az embereket s engemet is bevették katonának. Voltam Brünben, Galiciában, Olaszországban, honvéd voltam. Hogy nem igazoltam magam, az onnan volt, hogy én nem akartam kalickába menni, a honvédménházba. Dolgoztam én mindig.

— Meddig dolgozott?

— Hát, amíg tudtam. 75 éves koromban gyengülni kezdtem s felhagytam a takács-mesterséggel. Takács voltam, de nem tudtam tovább szőni a fonalat, feleségem 30 éves korában meghalt. 3 gyermekem volt, mind meghalt. Apám 56 éves korában halt meg parasztember volt. A házam a Fürdő-utcában volt, egyszer jött a barátomért s elcicálták a házamat. Most az apáké. Azóta ide-oda hányódom, most Budapest Pál úr festékgyárában húzódtam meg s innen-onnan kapok valamit.

— Sokszor volt beteg?

— Soha. Doktort nem ismertem. Nehányszor forró lázam volt, ennyi az egész. Most kissé nagyot hallok s a szemem világa rossz. Jó volna egy szemüveg.

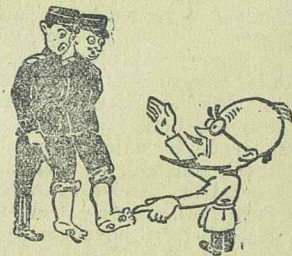
— Szeretne tovább élni?

— Isten mentse meg, hogy még sokáig éljek, ilyen gondok között. Addig jó volt, amíg olcsó volt minden, most nagyon megdrágult az élet, a kenyér, a liszt, a szalonna. Én jobban érzem, mint más a drágaságot. Minek is élné tovább a szegény ember.

KEPES ELEK
orvosi kötszerész, Sas-passage 20. szám
Saját készítményű **sérvkötők, haskötők,**
speciális kötszerek, női és férfi övszerek

(Kivágni.)

(Folytatása következik.)

3. Lloyd 2794

Dr Irto Pál rendelőjében.

Ohó: Vitéz uraim, ketten egy ellen? Ilyen 13 próbás csukszemekkel igazán nem volna szabad járni, mióta Kuki-ól van a világon. Ezek már nem is közönséges tyukszemek, hanem valóságos szabadalmazott hadi talpvédők, amiket a bakancsokra szegtek. Hiszen ezekből a tyukszemekből órási manzsettágmombokat lehetne ne nagyban gyártani. Azonban a millió és millió esetben bevált Kukirol tyukszemirtő tapasz eltünteti a legnagyobb tyukszemeket, bőrkeményedést és szemölcsöt is és pedig vágás és égetés nélkül, kizárólag ennek a csodaszernak puhító hatása után. Minden fájdalmat azonnal enyhít. Ne felejtse ezt a refraint: „Kukirol az élet sója, lábaid tyukszeműl megója”. És ajánlja összes bajtársainak, hogy fordítsak tyukszemeket a Kukirol csodaszert felé. A láb kezelésére és tisztántartására legjobb módszer a világhírű Kukirol lábfürdő. Aki a Kukirol fürdőt rendszeresen használja, annak nem nőhet tyukszeme a lábán. Gyalogolhatnak, vitéz uraim, tagozott menetben, anélkül, hogy égne és feltörné a talpukat. Mindkét világhírű készítmény minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. Egyszersmind ajánlom Önnek és minden bajtársának, hogy még ma rendelje meg „A láb célszerű ápolása című tanulságos füzetet, amelyet bér és portómentesen megküld a:

Nagyrománia vezérképviselet:

STEINER ANTAL

București, Str. Sarindar, 7. Cluj, Str. Reg. Maria 25.

Sok üzletben a valódi Kukirol gyártmányok hamisítványát olcsóbban kínálják. Vigyázzanak a „Kakasláb” védjegyre és utasítsanak vissza minden állítólag „kítőnő gyártmányt”. Nincs párja a Kukirolnak. Tudományos osztályunk válaszbélyeg beküldése ellenében díjtalanul tanácsot ad minden kérdésre, amelyek a láb ápolására és a lábak kezelésére vonatkoznak.

Kukirol-gyár Gross-Salze, Magdeburg mellett

Legjobb gyermekápoló

Höfer 1 számú gyermekhintőpora, Höfer Baby crême. Kapható az összes patikában, drogeriában, illatszertárakban.

Lloyd 2339

A tanárok vizsgájának második napja

A szombaton beidézett 20—22 tanár közül mindössze öt jelentkezett a tegnapi vizsgára. Ennek az oka az, hogy későn kapták meg a tanárok a vizsgára való meghívót.

Tekintettel a vizsgázók csekély számára a vizsga már délelőtti tizenegy órára be is fejeződött, annak technikai menete tökéletesen olyan volt, mint az első nap.

Azok a tanárok, akik a hatvanadik életévüket betöltötték, mentesítve vannak a nyelv-vizsga kötelezettsége alól.

Tekintettel arra, hogy dr. Pteancu Sándor vezérfelügyelőnek más irányú elfoglaltsága van a vizsgát csak szerdán folytatják.

Megkérdéztük a vizsgázóbizottság egyik tagját, mi történik azokkal a tanárokkal, akik a tegnapi és tegnapielőtti vizsgákra nem tudtak eljőni, különböző, igazolható indokok miatt.

— Ezeket mondja informátorunk — nem fogja sérelem érni, mert a vizsga folyamán bármikor jelentkezhetnek. Természetesen ha a vizsga már befejeződött, nehéz lenne újból összehívni egy bizottságot.

Különbözik ha az állami iskolákban működő tanárok vizsgája befejeződött, akkor le-vizsgáztatja a bizottság azokat a felekezeti tanárokat, akik vizsgára jelentkeztek.

Az elemi iskolai tanítókat külön bizottság vizsgálja. Ezeknek a vizsgája 25-én kezdődik. Ezideig még a magán kurzusuk sem fejeződött be.

A Biharmegyei Népbank új rezsime előtt

A Biharmegyei Népbank igazgatósága a közeli napokban fejezte be azokat a tárgyalásokat, amelyeket az intézet affiliációja tárgyában a „Timisiana” Takarékpénztár és Hitelintézettel folytatott. A megállapodás szerint a „Timisiana” a Biharmegyei Népbanknak folyó hó 25-én tartandó közgyűlésén a 12.000.000 leiben megállapítandó alaptőkéből 4.000.000 lei névértékű részvényt vesz át és igazgatóságából, amelyben dr. Cosma Aurel, Pop-Cicio István és Goldis László volt miniszterek, Arsenovici Gyula pénzügyi vezérfelügyelő, Lucian Georgevici, Temesvár főpolgármestere, valamint a romániai gazdasági élet több más kiváló reprezentánsa foglalknak helyet, több tagot fog delegálni az affiliált intézet igazgatóságába.

A Biharmegyei Népbankot affiláló „Timisiana” Takarékpénztár és Hitelintézet egyike a Bánát legrégibb és legjobban vezetett pénzintézeteinek, mely Oprea János vezérigazgató, a Temesvári Kereskedelmi és Iparkamara elnökének irányítása folytán igen előkelő kül- és belföldi összeköttetésekkel rendelkezik. A Timisiana néhány nap múlva perfectualja a Temesvár Városi Takarékpénztárral való fúzióját, ami által saját tőkéi és nyílt tartalékai 47.000.000 leit esz ki. A Biharmegyei Népbank az affiliáció folytán teljesen bekapcsolódik a „Timisiana” üzleti hálózatába, ami által minden lehetőség megvan az intézet nagyarányú fejlődésére. Az affiliáció folytán a váradi piac a gazdasági fejlődésnek újabb etappe-jához érkezett és reméljük, hogy a friss temesvári tőke váradi pozíció-foglalása városunkban a pénzügyi helyzet előállott gazdasági pangásnak leg-alsóbb részben megszüntetését fogja maga után vinni.

Orosz fegyvereket és muniókat raktak ki a bolgár partokon

A bukaresti „Dimineata” szófiai forrásból közli, hogy a bolgár hatóságok augusztus 8 és 15 közötti időben azt tapasztalták, hogy a bolgár tengerpart és a Duna-delta tengerpart-hoz közeledő részein orosz fegyvereket és muniókat rakodtak ki. Azonnal szigorú vizsgálatot tartottak. E hó 12-én egy őrjárat a burgasi északi hídfőnél egy szabad térségen 20 láda revolvert és töltényt, 10 láda bombát és 40 láda Karobin-töltényt találtak. Mind orosz gyártmányt. Szigorú vizsgálatot tartottak, hogy megállapítsák, ki követte el a fegyver-csempészetet.

Ujabb jelentés szerint 15-én egy bolgár patrull észrevette, hogy az éj folyamán egy motorcsónak, amely vászonnal volt letakarva, Mosovrianál, megközelítette a Fekete-tenger partját. Az őrjárat azonnal vészjelet adott és egy torpedó vette üldözőbe a motorcsónakot. Sikertült elfogni és megállapították, hogy abban nyolcvan hat láda orosz munió volt. A motorcsónakon letartóztattak egy Pirdopó nevű tanítót és két társát. A hatóságok az összes Várnában tartózkodó idegen konzulátusok jelenlétében elkobozták a hadi-szereket.

Letartóztatták a szalontai sziguranca alfőnököt

A Nagyváradi irta meg elsőnek, hogy Nagyszalontán Albu János sziguranca-alfőnök súlyosan inzultálta Farkas Albert 86 éves öreg urat és szállasadőnjét, özv. Csuth Sándornét. Az inzultus nemcsak azért súlyos, mert egy 86 éves öregember és egy asszony a szenvedő hősei, hanem azért is, mert a megdöbbentő eset éjszaka félkettőkor özv. Csuthné lakásán történt. Özv. Csuth Sándorné feljelentette Albu Jánost az ügyszégen és feljelentéséhez mellékelte az orvosi látletet is, a mely szerint Csuthné

ben, amelyet azonban igazol az orvosi látlet.

Albu alfőnököt tegnap reggel is kihallgatta dr. Palánkay Kálmán vizsgálóbíró és a kihallgatás végén elrendelte a letartóztatását.

Magánlaksértés, súlyos testisértés és hivatalos hatalommal való visszaélés büntette, idegen ingó vagyron rongálásának vétsége miatt indult eljárás Albu ellen.

A szalontai sziguranca-alfőnök most az ügyészégi fogházban várja ügyének elintézését.

Gyors ütemben

halad a munka, városszerzte a Kereskedelmi Csarnok szeptemberi mintavásárára készülődnek. A gyáripár és a kereskedelem után jelentkezett immár az Ipartestület is, amely teljesen átérve a kiállítás vásár hatalmas erkölcsi és anyagi súlyát — kollektíve fog ki-vonulni tagjai produktumainak legjával. Az iparosok erre a célra a kereskedelmi iskola termelt szerezték meg, ahova közvetlen átjárás lesz a Csarnokból.

A kiállítás vásárra egyre több jelentkező van. Bármiféle felvilágosítással készségesen szolgál a vásár rendezőse, amely minden este 7 és 8 óra között inspekción tart. (Vasárnap délelőtti 10 és 12 óra közt is.)

Jön **A vérző aréna** Jön
A főszerepben Rodolpho Valentino

Atlantic nyári mozgó

9 1/4 órákor

Apolló mozgó

6 és 9 órákor

Ma, vasárnap először, a világ legszebb, legpazarabb filmje

NIBELUNGEN

I. rész augusztus 17—23-ig :: II. rész augusztus 24—28-ig

Mérsékeltlen felemelt helyárak! — Elővételi pénztár délelőtti 10 órától.

Kedvezményes jegyek csakis hétfőn és pénteken érvényesek!

Szombat és vasárnap délután 3 órákor rendes helyárakkal.

Elsőrangú kosztümöket, kabátokat
ANGOL ÉS FRANCIA RUHÁKAT
a legújabb divat szerint
meglehető szolid árban készít
VALENTIN NŐ DIVATTERME
Kórház-utca 17.

Kiraboltak egy ékszerüzletet

Szombatra virradó éjszaka eddig még ismeretlen tettesek teljesen kifosztották Reg. Ferdinánd ut 32. szám alatti Kovács János kintinó futballista ékszerész üzletét. A betörést Kovács a reggeli nyitás után vette észre, amikor is azonnal értesítette a rendőrséget.

Borodi komisszárus és Fodor felügyelő vezetik a nyomozást a vakmerő rablás ügyében, mely egy törekvő fiatalembert tett szerencsétlenné. Megállapították, hogy a Schlauch-tér felől az üzlet hátsó vasajtáját feszítették fel a tettesek és úgy hatoltak be az üzletbe. Az üzletben található ékszerek nagyrészt összepakolták a rablók és így a kár meghaladja a kétszáz ezer lejt.

A nyomozó detektívek fontos bűnlejek birtokába jutottak a helyszínen. Találtak egy finom férfi velourkalapot és több betörőszerszámot. A nyomozás nagy felkészültséggel folyik, de eddig a nyomozó hatóságoknak semmi pozitív adat nincs a birtokukban a tettesek kitérére vonatkozólag.

Nagyváradiaikat ítéltek el egy kémkedési perben

Gönczy Sándor, a debreceni egyetem jogi fakultásának hallgatója 1922-ben átszökött Romániába és önként becsatlakozott a román hadseregbe. Gönczyt a kolozsvári 83-ik gyalogezredbe osztották be, majd a ploesti tiszti iskolába rendelték, ahonnan megszökött.

A szökevény önkéntest a nagyváradai sziguranca letartóztatta s kémkedés alapján fogta gyanuba. A pör alapjához erősen hozzájárult, hogy Gönczy letartóztatásakor nem tagadta kém voltát, azonnal felajánlotta szolgálatait, hogy kémkedni fog a magyar hadsereg ellen. A sziguranca kikérdezte Gönczyt, hogy kívül érintkezett romániai tartózkodása alatt s ezeket sorba letartóztatta. Így került a katonai hadbíróság tegnapi tárgyalása elé Goldstein Andor nagyváradai önkéntes szakaszvezető, Csiga Sándor a neológ izr. hitközség szolgája, akinél Gönczy meghalt, Boross Sándor tartalékos hadnagy, Nagy Ferenc önkéntes káplár, Gyula József és Somogyi Endre kolozsvári teológiai hallgató.

A vádlottak mind azzal védekeztek, hogy nem ismerték Gönczyt s csupán gyanútalan beszélgetéseket folytattak vele. Csiga Sándor szolga pedig azzal védekezett, hogy foglalkozásszerűen ad szállást és nem érdeklődhetett a magát utazónak valló Gönczy előéletéről.

Radulescu hadbíró ezredes este háromnegyed 7 órakor hirdette ki az ítéletet, mely Gönczyt bűnösnek mondogatta ki szökésben és kémkedésben és ezért két évi börtönre és 1000 lei pénzbírságra ítélte. A nagyváradai vádlottak közül Goldstein Andor 3 havi, Csiga Sándor egy havi börtönnel sújtotta a hadbíróság. Két havi börtönt kapott Boross Sándor, egyet Nagy Ferenc. Gyallay Józsefet és Somogyi Endrét felmentették.

A bíróság a vizsgálati fogságot egyik vádlottnál se vette számításba.

Jön **A vérző aréna** Jön
A főszerepben Rodolpho Valentino

Katonakötelesek jelentkezése az összeírása

Felhívtnak az összes katonaköteles egyének, akik az 1904., 1905. és 1906. években születtek, hogy összeírásuk végett jelenjenek meg a katonai ügyosztálynál, városháza II. em. 32. számú ajtó és pedig:

1. Azok, akik 1904., 1905. években Oradea-Mare-n születtek, személyazonossági bizonyítvánnyal.

2. Azok, akik 1904. és 1905-ben vidéken születtek és több mint 6 hónapja a város területén laknak, születési bizonyítvánnyal és egy igazolvánnyal, hogy mióta laknak a városban.

Az 1. és 2. pont alatti egyének megjelenni tartoznak f. hó 18., 19., 20., 21. 8-1 óra között.

3. Azon egyének, akik 1906-ban Oradea-Mare-n születtek, jelentkeznek a következőképpen: Az A-F betűsök augusztus 22-én, a G-K betűsök augusztus 23-án, az L-S betűsök augusztus 25-én és az Sz-Zs betűsök augusztus 26-án.

Azon egyének pedig, akik vidéken születtek, augusztus 22-től aug. 26-ig 8-1 óra között magukkal kötelesek hozni a születési bizonyítványt és lakásigazolványukat. Oradea-Mare, la 16. August 1924. Antistia orasului Oradea-Mare sectia militara (Katonai ügyosztály.) P o p a.

Felhívtnak azok a katonaköteles egyének, akik az 1923. évi szemlén nem jelentek meg, hogy f. hó 30-ig naponta 9-11 óra között az összes igazoló okmányokkal jelenjenek meg a katonai ügyosztálynál (Városháza II. em. 32. sz. szoba), mert azok ellen, akik nem fogtak eleget tenni e felhívásnak, a katonai törvények alapján eljárás lesz folyamatba téve. Oradea-Mare, la 16. August 1924. P o p a s. k. seful antistiei orasului.

A cionista apostol fia kikerestelkedett

Röviden megírtuk, hogy a cionista gondolat apostolának, Herzl Tivadarnek fia, Hans Herzl apja halálának huszadik évfordulóján, tehát mintegy tünnetül jeleggel, áttért a katolikus vallásra. Hans Herzl erről az áttérésekről levélben értesítette Robert Stricker építészeti tanácsost, az ausztriai Cionista Szervezet elnökét. Stricker tanácsos a következőket mondotta egyik bécsi napilap munkatársának Hans Herzl-ről, aki személyesen jól ismeri:

— Hans Herzl-ről, aki a legutóbbi hónapokban egy bécsi bank alkalmazottja volt, azon tárgyalások közben, melyeket vele a napló angol fordításának kiadásáról folytattam, az volt az érzésem, hogy egy fizikailag abnormalis emberrel van dolgom.

— Beszélt Hans Herzl arról a szándé-

káról már előzőleg is, hogy áttér a katolikus vallásra?

— Valószínűleg nem; az a néhány ember, akivel ő Londonban érintkezett és akik őt nekem nehezen kezelhető különként említették, nem is sejtette Hans Herzl szándékát. Sokan beszéltek nekem furcsa szokásairól, extravaganciájáról, — de áttérési szándékáról egy szó sem hangzott el soha. Néhány nappal visszatérésem után a következő levelet kaptam Herzl-től:

Mélyen tisztelt Uram!

Tekintettel arra, hogy Ön most dönt Atyám naplójának angol kiadásáról, értesítem Önt, hogy a napokban átléptem a keresztény vallásra. Méltánytalanul tartottam volna Önt erről a tényről nem értesíteni, mert hiszen az ügy, az Ön elhatározásánál, döntő súllyal eshetik latba, maradtam Önnek, nagybecsült Uram tisztelettel Hans Herzl.

Aknek nincs hazája

Egy nagyváradai magántisztviselőt háromszor tettek át a határon, de sehol sem fogadták be

Az új amerikai bevándorlási törvény majdnem lehetetlenné teszi a kivándorlást. Az egzisztenciájukban szerencsétlenül megbolygatott emberek a sajtó felvilágosító cikkeit nem hallgatták meg és egyre-másra mondanak még ma is le az állampolgárságról, hogy az amerikai „Éldorádó”-ba szóló útlevelet megkapják. Az útlevelet meg is kapják, de miután amerikai nem mehetnek és a román állampolgárságról lemondtak a hatósággal sok kellemetlen ügyük támad.

Stein Miksa 25 éves nagyváradai magántisztviselő helyzete a legkomplikáltabb, ami csak előfordulhat ebben a felforgatott állampolgársági és illetőségi kaoszban. Testvérei Amerikában élnek, ő is kért még 1920-ban amerikai útlevelet, amelyhez mellesleg kellett a román állampolgárságról való lemondást. Mint hadköteles fiatalembernek a Cercul de Recrutare-nál is kellett egy nyilatkozatot adni, hogy magyar állampolgár kíván lenni, mert máskülönben nem adták ki az amerikai útlevélhez szükséges katonai igazolványt.

Stein Miksa útlevél-kérvénye 1923-ban visszajött a minisztériumból és elutasították a kérését.

Akkor újból kérte a román állampolgárságát vissza, de azt sem fogadta el sem a belügyminisztérium, sem a hadügyminiszter.

Sőt 1923. év novemberében meg-

„HERCULES” Fehérneműgyár

Calea Victoriei 1.

Kolozsvári-ut

Telefon: 678.

Vallal Versenyekivüli ában

Uri fehérneműeknek és teljes kelengyéknek méret utáni készítését u y saját, mint privátanyagból. Női luxusfehérneműeknek és teljes menyasszonyi kelengyéknek elkészítését úgy saját, mint privátanyagból. Kereskedők részére női és férfi fehérneműek elkészítését úgy rendelésre, mint rakásra commerce és luxuskivitelben bármilyen nagy mennyiségben a legrövidebb időn belül. Kivánatra házhoz is megyünk!

BUTOR KIALLITAS!!

Bécsi legfinomabb butorok megérkeztek. OLCSÓ ÁRAK!!

BÜCHLER MARTON Nicolae Iorga (Zöldfa-utca) 8 szám

Ne mulassza el megvenni az

Áller Képes Cs

KAPHATÓ MINDENÜTT

ÁRA 20 LEI

jött a miniszteriumból Steiner kiutasítási végzése.

Akkor át is tették a határon, de a magyar hatóságok nem fogadták el. Másfél hónappal ezelőtt újból kivitték a határra, de akkor sem fogadták el a magyar hatóságok, mivel Steiner 20 éve Nagyváradon lakik, Tiszabeceken (Csehszlovákia) született, így tehát Magyarországgal semmi vonatkozása nincs. Tegnap harmadszor is áttették a határon Stein Miksát. Most az olasz-i rendőrkapitányság parancsára. A biharpüspöki sziguranca azonban nem akarta átvenni Stein Miksát, mert nem jogos a kiutasításra.

Modolea vezérigazgató itt létekor kijelentette, hogy mindenki, aki Amerikába akart vándorolni, de nem tudott kiutni és ezért mondott le az állampolgárságról, automata visszanyeri állampolgárságát és felveszik az állampolgárok listájára.

Miért nem vonatkoztatják e magas rendelkezést a sokat hánváltott Stein Miksára is, aki husz éve el Nagyváradon, illetőségije van, adófizet és dolgozó, egyszerű polgára az országnak.

Stein Miksa szomorúan visszás ügye megérdenli, hogy a nyilvánosság előtt hívjuk fel a fel dr Popovici prefektus és dr Bucico polgármester urak figyelmét.

ÚJ DONSA GOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6,
Kiadóhivatal: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság
Telefon 28.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy hóra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy hóra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hirlapiroda, (Telefon 13—01.)

A külföldre és a belföldre jegyek a menetjegyirodában.

Cseh és román fürdőhelyekre kedvezményes jegyek, melyeket állomásipénztárak nem adnak ki, a menetjegyirodában.

Hálókocsijegyek a bel- és külföld minden hálókocsijára a menetjegyirodában.
Biharpüspökibe az utas lakásáról 100 lei a menetjegyiroda telefonon is megrendelhető autója.

Vízumok szakszerű, gyors és olcsó beszerzése a menetjegyirodában.

Fürdőhelyek prospektusai a menetjegyirodában.

Utitervek és menetrendek díjtalan összeállítása a menetjegyirodában.

* Ma érkezik Mosoiu generális Nagyváradra. A Sentinela értesülése szerint Mosoiu tábornok utirendje megváltozott. A tábornok péntek este indult Bukarestből. Nagyváradra vasárnap hajnali 5 órakor indul. Vasárnap a liberális párt tagjai bizalmas értekezletet tartanak. Vasárnap a tegledi járást látogatja meg a miniszter, hétfőn a nagyvárad-nagybárod-rév-brátkai utat látogatja meg. A Sebes Körös-híd javítására 250 ezer leit hoz a

Erzberger egyik gyilkosát felismerték

Budapest, augusztus 16. Az Esti Kurir cikke, amely felfedezte Erzberger gyilkosait Gömbös birtokán, óriási hullámokat vert fel. Gömbös nyilatkozott az Új Nemzedéknek és kijelentette, hogy nem tudja, hogy a nála menhelyet kérő politikai menekültek Erzberger gyilkosai voltak.

Tegnap délután az Esti Kurir és Az Újság munkatársai kiutaztak Nagytéténybe. Abban a házban, ahol a bajorok laktak, a gazdasszony elmondja, hogy közülük kettőt reggel elvitt a rendőrség. A

miniszter. A délutáni 3 órás expressz utazik vissza a miniszter Bukarestbe.

* Változások a menetrendben. A bukaresti Viitorul híradása szerint tekintettel arra, hogy a prahovai híd augusztus 20-tól javítani kezdik, a vonatok közlekedése a bukarest-nagyvárad vonalon újabb intézkedésig a következő lesz: A 427. sz. személyvonat a bukaresti északi pályaudvarról reggel 7 óra 20 perc helyett 6 órakor indul. Sinajába érkezik és onnan 10 percnél várakozás után 10 óra 25 perckor indul. A 401. sz. gyorsvonat délelőtt 9 óra 30 helyett 7 óra 20-kor indul. A közlekedés változása miatt a 202. sz. gyorsvonat, amely Kurticson keresztül Bécsbe megy, Sinajában hajnali 3 óra 31 perckor várakozik.

* Bikaviadalok Nagyváradon című cikkben közölte a Nagyvárad legelőször, hogy egy spanyol vállalkozó engedélyt kapott bikaviadalok rendezésére Románia területén. A társulat a napokban már megérkezik és 4 napig lesznek láthatók Nagyváradon az izgalmas bikaviadalok. Érdekességét a bikaviadaloknak emeli még az, hogy a társulattal érkezik a mozikközönség kedvence, Rodolpho Valentino is.

* Tizezrek fogják látogatni a Kereskedelmi Csarnok kiállításos vásárját.

* Házasság. Commendatore Gigante Riccardo és Ternyei Edith, Ternyei Armin bankigazgató leánya e hó 16-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

Hackmayer Resko és Grünfeld Sándor ma, vasárnap délnél 1 órakor tartják esküvőjüket a zárdai nagytemplomban, melyre rokonait, jóbarátait és ismerőseiket tisztelettel meghívják.

Grünfeld Etus és Salamon Sámuel folyó hó 19-én 2 órakor tartják esküvőjüket Bajza-utca 2. szám alatt, melyre ezután hívja meg rokonait, jóbarátait, ismerőseit.

* Az averescanus-párt biharmegyei tagozatának gyűlése. Az averescanus-párt biharmegyei tagozata hétfőn Nagyváradon gyűlést tart, amelyen a párt tagjai az aktuális kérdéseket és intern pártügyeket beszélnék meg. A gyűlésre a párt központja is kiküldi megbízottját. A gyűlés után a párt helyi szervezete annak eredményéről kommunikét fog kiadni a nyilvánosság részére.

* Megdrágult az állampolgársági bizonyítvány. Az állampolgársági bizottság közli, hogy a kiadott bizonyítványok kiállítás díja mártól kezdve 50 lei.

harmadik itthol maradt. Ez néhány perccel mulva megjelent és amikor megtudta, hogy miről van szó, botjával megtámadta az újságírókat. Ezek bottal és revolverrel védekeztek.

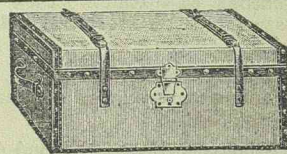
A pestvidéki főkapitányság jelenti, hogy az Esti Kurir cikke alapján megindított nyomozás során a rendőrség Budapestről előállított két egyént, akik közül az egyik igazolta magát, a másik nem. Ezt, mivel a két év előtti körözvényben közölt fényképhez hasonlóan látszott, átkísérték az ügyészségre.

* Felhívás a brünni egyetemek romániai hallgatóihoz. Az „Unterstützungsverein für Jüdische Hochschüler in Brünn” figyelmezteti az érdekelt kollegákat, hogy a segélykérvények benyújtásának határideje augusztus hó 31. A Brünnbe indulókat figyelmeztetjük, hogy a minimális havi létszám 500 cseh korona. Az egyesület nehézségi helyzeténél fogva csak minimális, újonnan belépőknek pedig semmi támogatást nem nyújthat.

* Marcus Rita hangversenye. Marcus Rita, a kiváló operaénekesnő tegnap, szombaton este a Félix-fürdőben tartotta hatalmas siker mellett hangversenyt, kedden pedig a Püspök-fürdőben rendez hangversenyt. A hangverseny iránt, melynek műsorán opera-áriák és klasszikus műdalok szerepelnek, nagy érdeklődés nyilvánul meg a műtört és zenekedvelő közönség körében. Marcus Ritát Várad Aladár, a színház kitűnő volt opera-karmestere kíséri. A hangverseny közönségének kényelmes hazaszállításáról a fürdőigazgatóság gondoskodik.

* Öngyilkos lett, mert nem kapott 1.000.000 frankot, azon szegény ifjú, aki utolsó aranyát is elkártyázta és csak akkor tartotta meg életét, ha ezt az összeget nagybátyjától megkapja; ez a történet van kiválóan feldolgozva a „Harun al Raschid” című drámában, amely ma kerül bemutatásra a Dorian Terrascon és a Dorian filmszínházban.

Jön A vérző aréna Jön
A főszerepben Rodolpho Valentino

Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. szám alatt egy külön detail áruosztályt rendeztünk be elsőrendű bőröndárunk, berendezett kasszáinknak és iskola-táskáinknak eredeti gyári árban való előrusítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges bőröndárunk elkészítését méretek szerint, ugyancsak vállalkozunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndáru és Táskagyár
Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. szám.

di Hetilapjának a legközelebb megjelenő számát!

Kiadóhivatal és szerkesztőség Budapest, V., Deák Ferenc-u. 14.

* **Érdekes esküvő a városházán.** Nagyvárad urí társadalmának volt eddig előkelő tagja Ternyei Edith, Ternvei Armin bankigazgató leánya, aki tegnap esküdt örök hűséget Ricardo Giganti olasz kapitánynak. Az anyakönyvbe a következő adatokat írták be: Ricardo Giganti fiúmei születési 43 éves róm. kath. vallású olasz kir. kapitány, Ternyei Edith 23 éves róm. kath. vallású nagyváradi születésű hajadon. Érdekes, hogy a vőlegény Pantea Zachariás anyakönyvvezetőnek románul diktálta be az adatait, mert az olasz misszió romániai tartózkodása idején megtanult románul, a menyasszony magyarul s ugyancsak magyarul a vőlegény tanúként szereplő öccse is Silvino Giganti, aki mint fiúmei benszülött tisztán beszél a magyar nyelvet.

* **Záborszky József és fiai wieni szarvasmarha; sertes és húsbizománvi üzlet biharmegyei képviselőjét Schreiber Szidori nagyszalonai lakos vette át, aki exportáló előállatokra, hússzállítmányokra, áru-híttelt és vám-híttelt előnyös feltételek mellett folyósít.** Értekezhetni Schreiber Szidornál Nagyszalonán, vagy Oradea-Maren, Regele Ferdinánd No. 14. a. I. em.

* **Van-e már helye a kiállításos vásárra?**

* **Bosszúból felgyújtották egy brátkai kereskedő házáat.** Brátkáról jelentik: Tegnap éjjel kigyuladt Somlár Mihály brátkai vegyeskereskedő üzlete. Senki sem volt otthon és így a tüzet már csak elkésve vették észre. Minden oltási kísérlet hiábavaló volt, a ház teljesen elégett. A kárt még nem lehetett felbecsülni, mint-hogy a kereskedő nem tartózkodik Brátkán. A csendőrség rögtön bevezette a nyomozást és megállapította, hogy bosszúból gyújtották fel Somlár üzletét. A csendőrség körözi a tettest.

* **Halálozás.** Mell Béla vaskereskedő segéd, az Andrányi Károly és fia cég tisztviselője életének 30-ik évében elhunyt. Temetése vasárnap délután 5 órakor lesz a Bém-utca 19. sz. háztól „Kegyelt.”

* **Orvosi hír.** Dr Julius Vilmos nőorvos néhány napra elutazott.

* **AMTE—Egyetértés.** Arad legjobb football csapata, az AMTE mérkőzik ma délután 6 órakor az Egyetértés megerősített csapatával. A főmérkőzés előtt ifjúsági football és boxmérkőzések lesznek. Ezek szerint nívós sportatrakciókban lesz részünk.

* **A Kereskedelmi Csarnok mintavására szeptember 6-tól 9-ig a Csarnok összes termeiben.**

* **Adakozás.** Boros Jakabné édes anyja elhunyt alkalmából 300 leit adott az Aggók Otthonának.

* **Felhívás.** Felkérjük a Caprioare vadászegyesület tagjait, hogy tagsági díjaikat 1924—25. évre augusztus hó 20-ig fizessék be, ellenkező esetben kizártnak. Nyomatékosan figyelmeztetem a tagokat, hogy későbbi jelentkezéseket figyelembe nem veszünk. Pércy alelnök.

* **Sötétké és divatszínű kosztüm, köpeny és ruhaszövetek Rimanóczy-utca Kertész Reclam-üzletében.** Olcsóbbak, mint bárhol.

* **Székrekedésnél, emésztési zavaroknál és vértolulásoknál reggel éhgyomra 1 pohár természetes Ferenc József ke-serüvizet iszunk.**

* **Új zeneiskola.** Mandel Ilonka álamilag képesített okleveles zongoratanárnő, kinek művészi zongorajátékát a nagy közönség hangversenyek alkalmával többször hallotta, zeneiskolát nyit. Mandel Ilonka nemcsak kész hangversenyjátékos, de elsőrangú kamarazenesz és á vista dal-kísérő, akinek működésével városunk zene-élete jelentékenyen nyer. Beiratkozás szeptember 1-én, Teleki-utca 5. szám.

* **„KEGYELET” a Sas alatt.**

A németek elfogadták a francia kiűritési tervezetet

London, augusztus 16. A németek kijelentették Herriotnak, hogy hajlandók beleegyezni a Ruhr-vidék egy éven belüli kiűritésébe és aláírják a Dawes-terv végrehajtásáról szóló jegyzőkönyvet. A németek azonban követelik Dorthmund és Duisburg azonnali kiűritését és a megszá-

lás láthatatlanná tételét. A katonai ellenőrzést a Népszövetség vegye át. A 800 millió kölcsönt a szövetségesek biztosítsák.

A konferencia így a végéhez közeledik. A záróülés vagy szombaton este, vagy hétfőn lesz.

* **Grenadin, etamin, opál, nyersselyem ruhavásznak, sephfirek leszállított árakban Schésinger és Jung cégnél.**

* **Helfy száküzletben gabonás, lisztes zsákok, szalmazsákok, bornyomó zsákok, zsinegek, legolcsóbban kaphatók.**

* **Legjobb arcszépítő Földes Margitkém**

* **Filz-kalapokat formál Moskovits Etelka.**

Darvas harisnyái a legjobbak.

* **Ha köhögés, torokfájás gyötör, ki-nőz minket. — Kaiser Borax öblögetés könnyít meg bennünket.**

* **Elveszett egy K. B. monogrammos arany készülőgomb. Megtaláló illő jutalom ellenében adja le Beöthy-utca 24. sz. kapu alatt.**

* **Füddő melltartó 75 lei Kesztenbaum Juliska fűzőszalonjában, Ferdinánd király körút (Rákóczi-ut).**

* **Tüzifa házhöz szállítva kedvezményes árban kapható a Népszövetségi Hanyagánál.**

Old England keztyűi, harisnyái, női és férfi ernyői legjobbak és legolcsóbbak.

* **Bársony és filz-kalapalkítások a legjutányosabb árban készülnek V. Szatmári Eszter és H. Tapfer Olga kalapszalonjában Teleki-utca 32.**

* **Mosdáshoz, fürdéshez minden jó-izlésű ember Brázy kölnivizet használ, mert pompás, decens illata folytán rendkívül népszerű, éppen ezért mindenütt kapható**

* **Férfi és női fehérművek leszállított árban Schésinger és Jung-cégnél, Avram Iancu (Kossuth)-utcán szereshető be.**

* **Férfi és női kelengyékben, csipkékben, árakban Bleier divatruháza, Sas-pasage utólérhetetlen.**

* **Filz-kalapok érkeztek Moskovits Etelkához.**

MOZI

— **Nibelungen.** Holnap megy a Nibelungen. Igazi kíváncsisággal és lázas várakozással nézünk e kultúresemény elé. Nyugodtan nézünk a bemutató elé, hiszen szebb, pazarabb kiállítású filmet valóban nem láttunk eddig és igazán csakis a konkurrencia, amely elől nagy áldozatok árán sikerült a filmet megszerezni, képes arra, hogy mielőtt láttá volna, lesújtó kritikát gyakoroljon felette. Bátran állunk a nagyközönség igazságos ítélőszéke előtt, lelkiismeretünk nyugodt és felemelt fővel várjuk az ítéletet, amely csak elégtételt szolgáltathat nekünk.

— **Gyermekmatiné a Dorian filmszínházban.** Ma, vasárnap délelőtt fél 11 órai

Arany ezüst gyémánt briliáns platínát és hamis fogakat magat árban beváltak. Órák ékszeres jutányos árban kaphatók, ugyanott mindenféle dísz tárgyak, szőnyegek, porcellánok és antik bútorok, mint bizományba elfogadok.

Weisz Lipót

órás ékszerész és régiség kereskedő, Strada Avram Iancu Kossuth-utca 18. sz.

kezdettel mérsékelt helyárák mellett műsorra kerül négy 2 felvonásos Chaplin-Zigottó vígjáték.

— **Dorian Terasse.** „Harun al Raschid” egyik legnagyobb Dorian-slágerfilm kerül ma, vasárnap először bemutatásra. Kertész Mihály, a világhírű filmrendező rendezte filmre e hatalmas művet, melynek főszerepét a „Kuruzsló”-ból és a „Lavina” című filmekből jól ismert legszebb filmdiva, Mary Kid alakítja. Az előadások ma, vasárnap a Dorian Terrassecen 9 órakor és a Dorian filmszínházban 3 és 6 órakor kezdődnek.

— **Felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy közkívánatra ma, vasárnap utoljára műsorra kerül a Dorian filmszínházban 3 és 9 órai kezdettel Chaplin Zigottó és Joe Martin vígjátékok, nyolc kacagtató felvonásban. A 3 órás előadás mérsékelt helyáru.**

Ryiltter

Orosz Jánost kiadóhivatalunkból elbocsájtottuk és semmiféle pénz felvételére nem jogosult.

Nagyvárad kiadóhivatala.

TÖZSDE

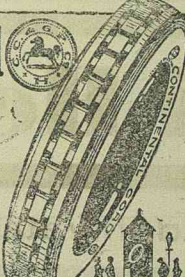
Zürich, augusztus 16. Nyitás: Newyork 528 háromn., London 2408 fél, Páris 3020, Bukarest 240, Budapest 0.0069 fél, Bécs 0.0074 háromn., Prága 1575, Milanó 2392, Berlin 10 0-a 125.

Bukarest, augusztus 16. Zárlat: Devizák: Páris 1250, London 995, Newyork 214, Róma 995, Zürich 41 fél, Bécs 31, Prága 650.

Valuták: Font 1000, frank 1250, svájcz 42, lira 10, dinár 265, dollár 218, osztrák 33, magyar 29, szokol 650.

Zürich, augusztus 16. Zárlat: Berlin 10 0-a 125'87, Amsterdam 207'37, Newyork 528 háromn., London 2408, Páris 3022 Milanó 2390, Prága 1585, Budapest 0.0069 fél, Belgrád 660, Bukarest 240, Bécs 0.0074 háromn.

Budapest, augusztus 16. A szombati értékpapírpiacon magánforgalma: Magy. H. 600, Osztr. H. 203, Keresk. B. 1330, ingatlamb. 235, Hazai b. 174, Földh. 300, Pesti Hazai 3850—3975, Borsod-Misk. 35, Első Bpesti 140, Viktória 250—255, Ált. Kész. 3300, Salgó 615, Urikány 1015, Kohó 495, Ganz-Danub. 3150, Fegyver 1500, Ganz-V. 1550, Mezőg. 160, Magy. Cukor 2775, Georgia 500, Szalámi 560, Részvényssör 305, Gschwindt 155, Östern. 235, Ném. mezőg. 235, Spódium 155, Nasici 2500, Ofa 555, Hazai fa 140, Adria 1050—1075, Tröszt 142, Nova 163, Levante 245.

II. Takarékoság parancsoló szükség. Continental óriás köpenyek gazdaságosak, tartóságuk, üzem anyag csekélyebb elhasználása, a kocsi és a teher hathatós védelme által.

Lloyd 2831

Conti óriás köpenyek gazdaságosak.

Szervezkedjenek a cipésziparosok

Nagyon hihetetlenül hangzana ma már, hogy lenne egyetlen cipész iparos is Erdély területén, aki észre ne vette volna, hogy következik a 12-ik óra.

Soha nem tapasztalt gyorsasággal kényszerít mindnyájunkat a helyzet arra, hogy gondolkodás nélkül igyekezzünk a tepsedéből talpra állani és egy mindért, mind egyért a szervezés munkáját felvenni és megkezdeni.

Fel kell tehát eszmélni arra, hogy a közös cél érdekében mindenki a szervezet szolgálatába álljon. Közös szervezetekbe kell egyesíteni az erőt, azon keveseknek, akik ezen cselekedet helyességét átlátják és ismerik, egy táborba kell, hogy hozzák iparos társainkat, erkölcsileg és anyagilag támogatásra kell sietni a gyengéknek és az eszmékben elmaradottaknak. Fejlesztetni a tudást, előbbre vinni iparunk niveljét, mely célok mindmennyit az anyagi boldogulást is szolgálják és nem is csak egyénileg, hanem az összességet tekintve együtt is. Hiszen az utóbbi 10 évben többet fejlődött a cipészet, mint visszamenőleg 50 év alatt. Mindamellett többet szegényedett a cipész iparos az utóbbi 2 évben, mint az előtt 25 év alatt. Miért? Mert a verseny túl fejlődött és szennyes konkurenciává fajult el. És ezeknek is a legfőbb indító oka a szervezatlenség.

Nézzék csak kartársaink például a börgyárosokat, milyen pontosan közlik a lapokban esetről-esetre a napi árakat s alig találunk közöttük csak néhány bani különbséget is. A folytonos valutáris változásoktól teszik függővé az árakat, ha mindjárt belföldi gyártmányról is legyen szó. Hiszen mi állandóan svájci frankot, dollárt, cseh koronát stb. veszünk akkor is, ha egy pár cipő anyagát vásároljuk is meg. És ez adja meg nekünk a kegyetlen döfést, mert mindig több és több lelt kell kiizzadnunk érte.

De ha van egészséges szervezetünk, ez meg kell, hogy adja a napi irányárakat, mely esetben az itt felsorolt hibák mind el fognak tűnni és egészséges alapokra tudunk helyezkedni. Vegye ki tehát minden iparos részét a munkából. Kolozsvár szakiparosai letették a szervezet létesítésére az alapkövet, így tehát csak mirajtunk a sor, hogy az épület sziklaszilárd és védelmet nyújtó legyen.

Tóth István cipész,
m. szakoszt. jegyző.

A borbélyok vasárnapi zárórájához

A borbély iparosok által megindított vasárnapi záróra kitolása ügyében egyik segéd karársunk az elmúlt héten nyilatkozatot tett közzé, melyre a következő megjegyzést kérem szíveskedjék közölni. Pólmiaiba nem akarok bocsájtkozni, de az igazság kedvéért engedje meg segéd kollegám, hogy válaszoljak. Ugyanis az ön cikke sötét homályt vet egyes borbély és fodrász munkaadóra, valamint egész parunkra. Én magam is aláírnám vádló cikkét, amit az iparosoknak címzett, ha az egyes mesterek mellett a munkásomnak

is szólt volna az. Tudtommal nincs városunkban olyan üzlet, ahol 13 órát foglalkoznának a munkások, bár olyan időszakot élünk, hogy akár munkás, vagy akár munkaadó nem dolgozhatik naponként annyit, hogy abból nyugodtan lehessen élni. Elismerem, hogy egyes munkások 15 órát is dolgoznak naponta, mert a másfél órási ebédidő alatt, valamint a nyitás előtt és záróra után is tászkáznak. Tehát a munkaidő kitolása nem az iparosok szándékából, hanem a saját akaratukból, az iparosok megrontására történik. Abban is igazat adok a segéd kollegáimnak, hogy 6 napi szorgalmas munkaidő után a hetedik nap legyen pihenő napja egy munkásnak, mint a munkaadónak egyaránt. Ezt az elvet magam is régen hirdetem. Eppen az én kezdeményezésem folytán volt már több ízben is városunkban iparunkban teljes vasárnapi munkaszünet, amivel azonban sajnos, egyes munkaadók és munkások nem igyekeztek élni, Ellenkezőleg, keresték a módot rá, hogy az alól kibújanak s mások rovására maguknak anyagi előnyt szerezzenek.

Ha a régi állapotok és viszonyok ma is fent állának, ma is harcolnék ezért, minden áron, de kedves segéd kollegáim ne vegye rossz néven az iparosságtól azt, ha kereseti lehetőséghez akar jutni, most, amikor valamennyien roskadozunk az óriási és felemelt házbér, adó, taxa és más közismert de nagy száma miatt itt fel nem sorolható különféle terhek és kiadások alatt. Ezek kényszerítetnek bennünket véleményünk megváltoztatására, mert amint azt a gyakorlat is igazolja, ha mi egész nap avagy 10 órakor üzletünket bezárjuk, vagy bezártuk, a segéd urak jórésze vagy az egész d. e., vagy az általunk kért 12 órai zárást meghaladó időt át bizony házalni járnak, vígan dolgoznak s a nekünk járó keresetet, melyből a közterhekkel fizetnénk, elharácsolják. Ha tényleg szükség van a pihenésre — amit magam is állítok — akkor a pihenés ne frázisokon és másoknak kárára menjen, hanem a szó legnemesebb értelmében pihenés legyen. De az oly záróra és munkaszünet, ami egyes munkások és munkaadónak jövedelem szerzésre nyújt módot, tisztességtelen versenynek tartom, akár segéd, akár munkaadó részéről történik az. Természetes, hogy ha az egyes mesterek, de tegyük hozzá az egyes segédek is, a vasárnapi munkaszünetet a multban betartották volna, úgy, amint azt az iparosok jórésze betartotta, most nem kellene kilínelni a prefektus urnál, hogy vessen véget a csonka vasárnapi munkaidőnek, Munkaidő után tegye le mindenki a szerszámját, úgy mint azt más iparágaknál is teszik, akkor lesz munkaszünet. De addig míg egyesek ember és szociális szempontból betartották és be is tartják úgy a munkaidőt, mint munkaszünetet, és mások viszont kapzsiságból, vagy kényszer hatása alatt dolgoztak és dolgoztatnak, az egyedüli becsületes megoldási mód, hogy a közönség érdekei is szemelőtt tartassanak, s legyen kimondott munkaidő, amit mindenki pontosan tartson be. Szembetűnő, visszás helyzet ugyanis a jelenlegi viszonyok mellett, hogy míg X. Y. kollégánk üzletét a köteleesség

tudó rendőr vasárnap délelőtt pénzbüntetés terhe alatt becsukatta, addig a szomszéd szállóban, fürdőben, vagy lakáson vasárnap akárcsak hétköznapiakon folyik a munka. Pedig ezeknek házbérről, adóról, különféle illetékekről gondoskodni nem kell, s a rendőrt is ki tudják játszani. Azt hiszem, az ilyen utóbb említett egyénekkal kedves segéd kollegáim, ön sem azonosítja magát.

Tanuljunk a multból, hogy a jövőben ez a kellemetlen kirívás testünkön tovább ne terjedjen, mert megfertőzi egész szervezetünket. A multunk pedig, ha azt követjük, biztosítani fogja az önk jövőjét. A béke és becsületes munka legyen velünk egyaránt.

Raminger István.

Felhívás az Ipartestület tagjaihoz!

Készüljünk a kiállításra.

Felhívjuk az Ipartestület tagjait, hogy termékeik és készítményeikből a Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok által rendezendő áruminta kiállítás és vásáron kiállítást rendezzenek s hogy a kiállítók között vegyenek részt. Mindazok, kik a kiállításon részt venni kívánnak, jelentsék be készségüket az Ipartestület hivatalánál, hol kellő felvilágosítást fognak nyerni. A kiállítás időtartama szeptember 6-tól 10-éig lesz, mikor is az egész ország kereskedelmi kamaráinak vezetősége gyűlését városunkban fogja tartani s így módjukban lesz nekik városunk és környékünk iparát megismerni s annak hírét az ország legtávolabbi részében is szét vinni.

Az eddigi gyakorlat fényesen igazolja az árumintavásár és kiállítás óriási hasznát, melyre tekintettel hisszük és reméljük, hogy városunk iparossága élni fog a saját jövőjét előkészítő alkalommal. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

Nőiszabó iparosok gyűlése. Felkérem az Ipartestület kötelekbe tartozó összes nőiszabó iparosokat és iparosnőket, hogy f. hó 18-án azaz hétfőn este 8 órakor az Ipartestület helyiségében tartandó taggyűlésen teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel az elnökség.

Az összes hentes, mészáros és borjuvágó iparosok f. hó 16-án, azaz vasárnap d. u 3 órakor az Ipartestület helyiségében szakmai ügyben ülést tartunk.

A román nyelvű munkakönyvek átvétele. Értesítjük mindazon munkásokat és munkaadókat, kik munkakönyveiket július 29-éig becszerelésre átnyújtották, hogy azokért e hónap 18-ától kezdve az Ipartestület hivatalába jelentkezzenek. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

Utlevel és Vizum

ügyekben

legolcsóbb,

leggyorsabb,

legpontosabb.

SCHREIER

Strada Iosif Vulcan No. 1.
(Nagy Sándor-utca 1. sz.)

A háziasszony kedvenc szappana
a kiadóságában és tisztítókéességében páratlan
„SZARVAS” védjegyű Schicht-Szappan

Bayreuth ma.

Bayreuth, július hó.

Guttman Miklós megírta, hogy milyen volt Bayreuth régen és én az egyetlen várad, már csak szívből az, mert férjhezmenetelenem óta én is posztnak számítok, — akinek az idén megadott az „Ünnepi Játék”-ban gyönyörködni, megpróbálom leírni, milyen Bayreuth ma...

A bájos dombtetőre épített színház július 13-ika óta, mikor a hivatalos főpróbák megkezdődtek, tarka zászlódiszbe öltözött és ünnepi szint öltött ez a régimódi városka is, gyermekjátékszerű, csúcsos házaival. Tíz év óta csak vegetatív életet éltek itt az emberek és reménykedve várták a „festspiele” megkezdését, amely egy időre az álmos kis várost a világ zenei központjává avatja.

Ma itt minden Wagner jegyében történik. A híres „Bagoly” künsterkneipe telve van Wagner reliquiával és színész képekkel; a vendégeknyvbe meg tíz évvel ezelőtről beírva találom Burian és Takács Mihály nevét. Az utcán, a kirakatokban Wagner képek, érmek, Wotan lándzsák, biborosan izzó Grál kelyhek és fehér galambos lovagi köpenyek vannak kitéve. Az emberek kedvesek, boldogok, kényeztetik a művészeket és sorfalat állanak az érkező idegenek autójának.

A „Villa Wahnfried” parkjában levő felírás nélküli szürke márvány sír ma el van borítva angol, spanyol, dán felírással koszorúkkal, melyekkel az idegenek róják le áhítatos tiszteletüket. Annyi itt a virág, hogy még a mellette levő kis lapos természetkőre is jut, melyen írva áll: „Hier ruht und wacht Russ Wagner's Hund.”

A napokban nagy fogadás volt a Villa Wahnfriedben, melyre az urammal együtt mi is hivatalosok voltunk. A Villa homlokzatára aranyos betűkkel íratta a Mester: „Hier, wo mein Wähen Frieden fand, Wahnfried sei dieses Haus von mir benannt.”

A háziasszony szerepét a távollevő Wagner Siegfried helyett Liszt Ferenc unokája, Gräfin grófnő vitte. Az ő degeneráltan elfinomodott fia: Gräfin Gilbert gróf az ünnepi orchesterben az első flótát játszta.

A grófnő kedves közvetlenséggel mutogatta a pazar fényű villa kincseit: a zenetermet a zongorával, melyen egykor Liszt Ferenc játszott, a gothikus ebédlőt, a lila-fehér brokát szalont és különösen a kóralakú, minden oldalról megvilágított dolgozó szobát, ahol nemrég betörők jártak és az üveglapu íróasztalból elvették az arany kitüntetéseket és éremdemrendek nagyrészt. A betörés súlyosabb következményeitől a 87 éves Cosima asszony csak úgy tudott megmenekülni, hogy alvónak tetette magát.

Ebben a szobában van elhelyezve a ritka értékű könyvtár. Drága himzsek, ragyogó képek és nehéz perzsák bizonyítják Wagner Richard pompaszeretettét. A szoba közepén levő négy állványon elhelyezett Lenbach által festett képekről Cosima asszony megkapó szépsége tündöklék. Rövid idő múlva a képek eredetije is megjelent közöttünk egy percre; a királyi asszonyból tőporódott anyóka lett, akit egy társalkodónő vezet, mert már nagyon keveset lát, de szelleme még ép és életteli teljes.

A bayreuthi „Festspiele”-hez meghívást kapni nemcsak volt, hanem még ma is a legnagyobb kitüntetés egy német művész számára, mert ide csak a „kiválasztottak kiválasztottja” kerülhet. Minthogy az uram szintén közreműködik, jelen lehettem kezdettől ennek a csodálatos orchesternek a próbáin, amely 136 tagból áll s ezeknek mindegyike „kamermertuos”, vagy legalább is „konzertmeister.” A „Nürnbergi Mesterdalnokok”-at a mostani legdivatosabb karmester: Fritz Busch dirigálja. A „Niebelungok Gyűrűjének” vezetése a Generálművész: direktor Lelling és „Parsifal” dr. Karl Muth kezében van, akinek keskeny, szellemes arca és merész sasorral meglepően hasonlít Richard Wagnerre.

A tíz év előttié közül Walter Soomer énekli ismét a „Ring” Fasolt, Hunding és Hagen szerepét; Karl Braun ugra Wotan és a dán Lily Haafgren, aki a „Mesterdalnokok” Evikéjét énekli, semmit sem veszített hangjának és megjelenésének bájából.

Parsifal kettős szereposztásban kerül színre. Az egyik az ifjú dán óriás Lauritz Melchior, az ő Kundryja, a zürichi Emmy Krüger. Ugyancsak Melchior énekli a „Walküre”-ben Siegmundot és Krüger Sieglindet. A másik „Parsifal” személyesítője az elegáns Karl Clewing; az ő partnere Berlin dédelgetett kedvence és Németország büszkesége: Barbara Kemps. Ugyancsak Clewing szerepe Walter von Stolzinger is.

Az idei „Festspiel” szencziója a legpompásabb hangú és alaku „Brünnhilde”, aki csak valaha is létezett: a stuttgarti Olga Blomé. Kedves és meleg Hermann Weil „Hans Sachs”-ja és itt van a legjobb „Beckmesser”, a berlini Schultz is. Ideálisan tökéletes a kórus, amely a berlini Staatsoper igazgatójának, professzor Rüdelnek a műve. A főre gisseur Wagner Siegfried, akiről Guttman dr. határozottan találó képet rajzolt. Mint rendező nagyszerű ízléssel és tudással rendelkezik. A „Parsifal” vándorló „Festwiese”-jével és az „Istenek alkonya” utolsó felvonásában megkapóan szép alkotott.

Az egy hétig tartó főpróbákra a művészek hozzátartozóin kívül meg volt hívva az egész német sajtó. Ez éppen elég volt arra, hogy megtöltse az amfiteatrumszerű színház minden zugát. A „Parsifal” első felvonásának főpróbáján az agg Cosima is jelen volt és másnap köszöntetést tolmácsolta Wagner Siegfrieddel az összes művészeknek.

E hó 21-én megkezdődtek a rendes előadások. Bármely hely egy előadásra 40 aranyárnyékba (circa 2400 lei) került. Első nap a „Nürnbergi Mesterdalnokok” került előadásra. Az utolsó felvonásbeli Hans Sachs apoteosisánál olyan nagy volt a lelkesedés, hogy az egész színház közönsége mint egy ember fellélt és német, nem német közösen könnyes szemmel énekelte a „Deutschland, Deutschland über Alles”-t.

A következő nap áhítatos csöndben, mely magunkbazzállással hallgattuk végig a „Parsifal”-t. Ma indul meg a „Ring” négy sorozatos előadása a „Rajna kincse”-vel.

Amerikából huszonötén érkeztek ide az előadásokat végighallgatni. Itt van Ferdinand volt bolgár király a kíséretével; a coburg-gothai herceg és Ludendorff; a magyarok közül gróf Batthyány Gyuláné és a berlini magyar konzul.

Egy-egy előadás kész divatkiallítás, mert amit asszonyi szeszély estélyi ruhában és ékszerben csak kigondolni tud, az mind együtt van itt a nézőtérben és hullámzik szünetekben a terraszokon. A színház előtt azonban boldog kacagással játszik a homokban négy gyönyörűséges szőke kis gyerek, a Wagner név késői örökösei, akiknek egyelőre minden muzsikánál és Wagneri hírnévnél fontosabb, hogy hazaszághudhatnak a Hermann doktor — a Meistersinger éjjeli őre — autóján.

Bornkesselné Kohári Irén.

SZOMORU IRÁS EGY FEKETE NYÁRBÓL

Most sirnak az esték
piros könnyeket jajgatnak a szívemre
s a nyár minden virágán fekete a festék,
szomorú látásától a szememnek.
Meghasadt szájam,
mint érett gereze aranyborát kínálja
és senki nincs, ki ölelésem
kitárt, zenélő karral várja,
ki forró csökből fűtyolt szőne
két mindég rosszát látó szemre,
aki halálos áhítattal
redborulna az ölemre.
Mindég csak futni éjjelente
és határra sohse jutni
ó jaj de fáj apró köveknél
síró estéken arcrabukni.

RUTH KLÁRA.

Brilláns! platinát, törmellék aranyat és
ezüstöt magas árban vesznek.
KOHN HENRIK ékszerész
Strada Avram Janku (volt Kossuth Lajos-utca) 7. sz.

Fehér és színes női filé
kalapok
hallatlan olcsó árban
KÖNIG JENŐ
Üzlet: Str. Ladislau (Körös-utca) 16. szám.
Üzem: Str. Alexandru (Teleki-utca) 45. sz.

A TEVE

REGÉNY

38

Írta: LAKATOS LÁSZLÓ

— Bocsássanak meg, — mondtam, — egészen megfeledkeztem róla, de nekem most el kell mennem... Valami sürgős dolog... csak most jut eszembe... De el kell intéznem okvetlenül még elutazás előtt, ma... most... mindgyárt... Egy ügyfelem vár sürgős tanácskozássra...

Egymásra néztek. Nem tudták, hogy mit jelent.

A furnéros meglepetésében föl is állt.

— Ha te elmész... akkor azt hiszem... én is, — dadogta.

Hogyne! Ostoba! Éppen te rád van most szükségem odalent!

— És szinte idegesen válaszoltam.

— Maradj. Ugy sem mennék etgyfelé! És különben is...

— De mégis, ha te elmész...

— Maradj! — kiabáltam és lábammal beledobbanítottam a szőnyegbe.

Ezt szabad volt. A szőnyeg az enyém volt. Én fizettem ki.

Ilona rám nézett, de szót sem szólt. Végre Erdős ur zavartan:

— Hát akkor, ha már nem találkozunk, mert én féltizenkettőkor megyek...

— Tudom.

— Holnap reggel a Nyugatinál. A vonat hétkor indul, de ti legyetek kint legkorábban, háromnegyed hétkor... Ne hogy elkéssetek.

— Ott leszek. Ne félj.

És rohantam ki az előszobába. Kalapot, kabátot magamra. A lépcsőn még úgy haloványan eszembe jutott: még sem kellett volna őket ennyire magukra hagyni. De azután: semmi baj! Nem mernek! Mindkettejük szeméből láttam, hogy attól félnek, hogy én csapdát állítok nekik és rajtuk ütök. Most nem mernek.

Kaput nyitottak, kiléptem az utcára. Az az ember még mindig ott állt a tulsó oldalon. Nem mozdult el a kapunyitásgásra sem. Persze a jámbor nem tudja, hogy én jövök. Én!

Atvágtam a másik oldalra.

— Jó estét Elemér Miklós ur!

Ezt nem várta tőlem. Sőt! Talán még most sem hiszi, hogy én vagyok, hiszen megemelte a kalapját. Én előttem a kalapját!

Azután mégis csak rám ösmerhetett. — Maga az! — mondta fitymálós szigorral. Majd utána sokkal csendesebben.

— Alászolgája.

Hallgattunk mind a ketten. Néztük egymást a hóban. Végre is én szólaltam meg.

— Nézze, — mondtam — maga ugyan azt fogja mondani, hogy az utca mindenkié és ebben jogilag talán igaza is van. De én most nem fogadom el ezt a jogi tételt, sőt felrugom. Tisztelt Ház a javaslatot visszautasítom. Mert az utca nem mindenkié, ez az utca a miénk. Ilonáé és az enyém és én, mint férj megtiltom, igenis, megtiltom mint férj és ezenfelül megtiltom, mint utcatulajdonos is, mert az utca, a miénk... a mi kettőnké...

Elhallgattam.

Ó rávágott.

— És talán még egy harmadiké is, — mondta és behavazott pillái alól nyugodtan, élesen felülről nézett a szemembe.

Ezt nem hagyhattam.

— Harmadik? ... Nem értem, hogy mire gondol? Egyáltalán mi az, hogy harmadik? Mit gondol, talán azért jöttem le ide ilyen későn, hogy számtani leckét vegyek Öntől. Nem, kedves uram. Ha kell, hát én is tudok számolni...

— Háromig.

Most már csakugyan megharagudtam. Mit akar ez azzal a hármassal. Igazán nem értem.

— Nézze kérem, — mondtam — ne ostobáskodjék, mert én leütöm fejéről a kalapot. Igen, én már most figyelmeztetem.

rá, hogy én előre eltökélt szándékkal le fogom verni tejéről a kalapot.

Rám nézett. Mosolygott.

— Talán a főnöke küldte, hogy velem gorombáskodjék. Mondja meg neki ha valami baja van, intézze el személyesen. Nem verekszem cselédekkel.

Főnök? Cseléd? De hiszen ez az ember rögeszmés. Hát nekem van főnököm? Vagy cseléd vagyok én?

— Miféle újabb ostobaság ez? Ez: hogy főnök és cseléd. Tudhatja, hogy a maga főnöke vagyok, hiszen visszaszereztem az irodámat. Nehezen ugyan, de visszaszereztem. Ha nem akarja elhinni, jöhet át a kapu alá, ott van az ügyvédi cégtáblám, megmutathatom. Nem jön? Jó, ne jöjjön. De annyit talán még a maga műveletlensége is meg fog érteni, hogy egy önálló ügyvéd, sőt kamarai tag, igen uram, az ügyvédi kamara tagja, nem cseléd. Ellenkezően, én tartom cselédet. Egyelőre csak egyet, megengedem, hogy valamikor öt cseléd is szolgált nálam, de ne féljen: lesz még újra öt cselédem. Sőt hat éshét. Én cselédma-got ültettem.

Megint rám nézett, úgy mint az előbb.

— Gyalázatos! Meddig fogja még a bolondot játszani!

Most aztán mégis leütöm a kalapját. Emelem a kezem lassan, meggondoltan, kiszámítva. Azután — lehanyatlík a karom. Alkózott húsz centiméter! Sosem érek föl ehhez a kalaphoz. Létrát kellett volna hoznom magammal.

Ő rám se figyelt és inkább magának mondta:

— Micsoda szegyenletes nyomorúság! Ha akkor lett volna háromszáz koronám, csak háromszáz koronám...

— Mikor, kérem szépen?

— Akkor! Miért kérdez? Jól tudja, hogy mikor. Akkor, amikor becsukták a vén szélhámos boltját.

— Ha talán órá gondol, — kikérem magának. Az az úr az apósom és azonkívül is a világ legelső bankháza, egy pénz-ügyi lánész, én mondom magának. Azt látta volna, hogy hogyan bántak vele a rendőrségen. A kapitány végre is kezét fogott vele, igenis, kezét fogott az egész tenyerével és azonkívül is mind az öt ujjával...

— Háromszáz koronám, ha lett volna.

— De nem volt! Ez az, hogy nem volt! Háromszáz korona. Ugy, mondja, mintha az semmi sem lett volna. Pedig tudja, mi mindent lehet kapni háromszáz koronáért? Százötven ebédet, három rend nagyszerű ruhát, vagy akár egy egész konfliktusot is fejestől, fülestől, mind a négy lábastól. Háromszáz korona rengeteg pénz. Én például holnap reggel elutazom a Semmeringre összesen háromszáz koronával a zsebemben és nagyszerűen fogok élni. Esténként pezsgőt fogok inni és nagy szivarokat fogok szívni. Mindezt háromszázból. Ezt csinalja utánam.

— Szégyelje magát!

— Én kérem? Miért szégyeljem magam? Azért, hogy nekem van! Hehe! nézd csak, micsoda egy külön! Arra büszke, hogy csak akkor nem volt pénze. És mikor volt?

— Elég!

— Azért sem. Az ember ne legyen büszke, amije nincs, hanem arra, amije van. Na hallja, ha Budapesten mindazok büszkéek volnának, akiknek nincs háromszáz koronájuk, az ember ki sem bírná ebben a városban a sok henegeéstől. És aztán: akkor másnap már nekem se volt háromszáz koronám. Egyszáz se volt. De lett. Mert én nekifeszültem, én dolgoztam, én akartam, én egy tevé vagyok. Teve! Lásza uram, itt a baj. Miért nem lett maga is tevé? Miért ember? Születési hiba, higgye el, még igen sokszor meg fogja bánni az életben.

Mintha a falnak beszéltem volna. Ő csak folytatta rögeszmésen a háromszázast.

(Folyt. köv.)

VIZUMOKAT

legolcsóbban és leggyorsabban

megszerez, megbízásokkal előláll!

Putárfarát CiuJ Brassó—Bucurestibe.

Hirdetéseket és reklámokat az összes vidéki lapok részére felvesz eredeti írástól árban.

„MERCUR” hirdeti-iroda és ügynőség

Sir. GENERAL MOSOLU 7. a tüzoltó laknyával szemben.

Telefon interurban: 2-21.

MASITS szücs

Strada Vlahuja (Szent János-utca) 2

Sport bundák

nagy választékban minden színben
3000 Leitől feljebb

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A berlini kísérleti intézet
bizonyítványai szerint a

DELTA ÉPÍTŐRÉSZVÉNYTÁRSASÁG

az előírást 200%-kal felülmúló szilárdságu

téglát gyárt,

cserepeit

pedig épügy mint téglái, kiválóan

fagyállóak.

Iroda: Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul
(Nagyplactér) 11/a.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hentes, vendéglős és házi

jégszekrények

minden fajtában kaphatók.

Braun Arnold

bádigos- és szerelő vállalkozó, Sirul Cerebitor (volt Szarvas-sor) 17. sz. alatt.

Központban

magán és bés házak beköltözhető lakással, ugyszintén a várost minden utcáján eladó házakat tudok 1 milliótól 100 ezer leig, Alapi, Szalárdi, Uri, Szent János, Beöthy Ödön-utcan stb. gyönyörű házak, Vitéz-utcan masz-sziv téglá épület telekkel fele részben is eladó. Várad alatt 6 holdnyi szántóföld pár évre bérbeadó, 2 szobás lakás mellé képfületekkel. Bármilyen megbízást elfogad

őzv. Zilahy Gyuláné

ált. kereskedelmi irodája, Alapi-u. 1. Otthon 1-4-ig.

Műhely
ál-
helye-
zés

Nagy b. megrendelőim tudomására hozom, hogy
rézműves és vízvezeték-szerelő

műhelyemet, Strada General Mogou (Mezey M.-u.) 7. alól Str. Covalniceanu (Várady Ze) 17. alá (saját ház) helyeztem át. Abol mindennemű rézműves munkát pállakozás, lejárás mosó ásatást, vízvezeték berendezést és javításokat pontosan és jutányos ártért készítek.

B. megrendelőim pártfogását továbbra is kérem

Bernácsik József rézműves és vízvezeték szakiparos.

Ha lelkiismeretes munkát akar,

küldje javítandó:

autó dinamóját,

autó indítóját,

autó kapcsolószekrényét,

autó accumulatorát

„Accumulator“

(HOFFMANN & ERDÖS)

Timișoara, Bul. Carol (Hunyadi-ut 46)

A stuttgarti Bosch-gyár és Tudor-gyár specialistaival szavatosság mellett javítunk.

Videki munkát soronkívül intézünk el.

Telefon 19-74

Sürgőnycim: Accumulator Timișoara

Parfümök, kölni viz, Puder, Fogpaszta, Krém

Germandrée

Prágai nemzetközi mintavásár 1924. szeptember 21-28.

A legkedvezőbb beszerzési forrás Románia minden kereskedője, iparosa és mezőgazdája részére.

Csehszlovákia leghíresebb gyárainak mintakiállításai.

Kivételes kedvezmények a résztvevők és látogatók részére.

33%-os menetdíjkedvezmény a látogatóknak és 50% díjkedvezmény a minták szállításkor az összes csehszlovák államvasuton. — Visszajövetelnél 50% menetdíjkedvezmény az összes romániai vasuton. — Lakás, tolmács és hirszolgálat stb. — Utlevél, vízum nem szükséges — Legitimációk, felvilágosítások, prospectusok és „Rador-Publicitatea” (CLUJ), Str. Memorandului 12. jelvények kaphatók a mintavásár képviselőjénél.

ASZÓDI 8-féle zamatu pörkölt kávéi

izre utánoz-
hatatlanok!
Medgyesi szalámi
kilója Lei 160.—
1 doboz szardínia
Lei 15.— Valódi
Málnaszörp kilója
Lei 65.— Friss tea-
vaj, Akácméz, 1 k.
Mazsola Lei 64.—
Málnási szikulia és
Mária, Szalvator,

Karlsbadi, Paptamási, Igmándi friss töltésti
ásványvizek, és karlsbadi só. Cukorka és
csokoládé osztályomban a legfrissebb bon-
bonok bel- és külföldi gyárakból, fűszer havi
bevásárlásnál 5% rabat. Stüveges, kocka.
kristály és porcukor, szalicil, hólyagpapír,
spárga olcsó árakban

Aszódinál, Sas-palota

Irodabutorok, parketták Rimanóczy

mábutor és parkettgyár
rt. Oradea-Mare Strada
Clujului 117. Telefon 279.

Dr Cosmulza szanatóriuma

Cluj-Kolozsvár, Fellegvár

Belgyógyászati és könnyű idegbete-
gek részére, különös tekintettel a lég-
zőszervek megbetegedéseire. A szan-
atórium a fellegvár tetején fekszik,
gyönyörű kilátással a gyalui havasokra.
Modern berendezés és dialektikus cura.

GYERMEK KOCSIK

GYÁRI ÁRBAN KAPHATÓK

SZÓKE MIKLÓSNAL

STR. VLAHUTA (SZT JÁNOS UTCA) 22. SZAKSZERŰ
JAVÍTÁSOK, ERNYŐK GUMMIZÁSOK STB.

Szőnyeg ocassió

Sikerült megvennem egy tétel
gyönyörű, szép kisebb-nagyobb

valódi perzsa szőnyeget

melyeket olcsó árban elárulítok

Sternberg I. régiségkereskedő, Kishidő

VII. Bécsi Nemzetközi Mintavásár

1924 szeptember 7-14.

Kedvező bevásárlási alkalom minden szak-
ma számára.

Leggazdagabb választék. — Versenyen
kívüli árak.

Az 1924. évi tavaszi bécsi mintavásár
nagy sikere 100.000 bevásárló.

Bécs város nagy zene- és színházi ün-
nepe.

A bécsi mintavásár látogatói a vásárrendezés igazolványa alapján a visszautazásnál

50 százalék utazási engedményt kapnak

a román államvasut összes vonalain.

Felvilágosítások: **Wiener Messe, Wien VII**, valamint a következő helyeken: Kereskedelmi
és Iparkamara Nagyvárad, Weisz Emánuel Fiai Nemzetközi Szállítási Vállalat Nagyvárad,
Schenker és Tsa Nagyvárad, Ferdinánd király-út 5.

Magas árban veszek

brillians, arany, ezüsték-
szereket és dísz tárgya-
kat, töredék aranyat,
ezüstöt, arany szájpada-
lást, arany és más ha-
mis fogakat,

Freund Benjámín

ékszerész, Nagyvárad, Calea
Regele Ferdinand (Rákóczi-út)
11. Széchenyi-szálló épület.
Ék szer olcsó áron kapható.

Garantált valódi
svájci selyem
gaze, malmok
számára

ALBERT
WYDLER
ZÜRICH

Prima XX., XXI. és grizgaze az összes számokban.

Vezérképviselő és főlerakat Románia számára

Frati Vögeli & Müller BUCUREȘTI
Str. Páris 20.

Lerakat Arad, Temesvár és Bánát részére:

Schillinger Endre, Arad. Str. Iosif Vulcan 12.

Turnatoria de fier si fabrica de masini s. a. Oradea-Mare

Kéren árajánlatot

C. F. R. vonalakon
45 % fuvarkedvezmény

Harántgyaluk (Shaping)

Purógépek

Hydraulikus prések

Olajgyártó berendezések

Fogaskerék marások 1000X400 mm-ig

Transmissiók, függőgyámok és csapágycs

Mindenfajta vas- és fémöntes.

C. F. R. vonalakon
45 % fuvarkedvezmény

Kéren árajánlatot

Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

RUNOMI-METALLUM

lószerszámvereték és fémárugyár

Braşov, Vasut-utca 37-39. sz.

Legszebb kivitelű réz, fém és nikkel ló-
szerszámvereteket szállít raktárról. Első-
rendű nyereg nemez minden méretben

* Háztulajdonosok figyelmébe. Hivatatosan előírt román nyelvű házberszerződések kaphatók a Hegedűs Hirlapiró-dában.

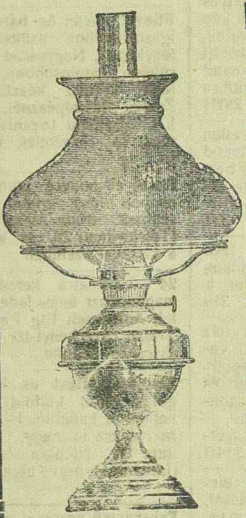
NYILTÉR

Értesitem a t. közönséget, ismerőseimet és jóbarátaimat, hogy a Csengeri-u. 1. sz. a. volt Pacsay és Czitrom cégből barátságos uton megváltam és

uri szabó üzletemet
újlag a Sztaroveszky-utca 27. szám alatt **megnyitottam.**

További szíves pártfogást kér s elsőrendű munkát szolid árban biztosít

Pacsay János
uri szabó.

**Lámpaáru
lámpacső
táblaüveg**
a közlő idény-re korlátlan mennyiségben és gyári árban beszerezhető
Ugorkás és befőttes
üvegek leszállított árban árusítottak.
**FRAJTI
KOMLÓS
TESTVÉREK**
üveg, porcellán, lámpa és táblaüveg gyári raktára
**Oradea-Mare
Nagyvárad**
Str. Nicolae Jorga 13.

KÖZGAZDASÁG

Hol a pénz mostanában?

(Folytatás.)

V.

A konstruktív ipar és a szállító kereskedelem részéről az állam részére a legutóbbi 3-4 év alatt teljesített szolgáltatások létező vagyonná váltak, közkinccset képeznek a szó szoros értelmében véve s így az ennek erejéig tényleg fennálló állami tartozások szándékos visszatartása ellenkezik minden helyes közgazdasági elvvel, mert a belföldi ipar és kereskedelem részére az állam által ezen összeg erejéig multhatatlanul pénz bocsájtandó forgalomba. A kormányzatnak ezzel ellentétes ténykedése szorosan összefügg a valorizációs jogalkotás szándékos elmulasztásával.

Legutóbb Lengyelország volt kénytelen az aranyvalutára (zlotny) áttérni és jelenleg egy lengyel zlotny 43-44 leit ér, vagyis annyit, amennyit egy régi aranylel. A lengyel kormány azonfelül szabályozta a követelések valorizációját is. Miért nem teszi ugyanezt a mi kormányunk? Egész egyszerűen azért, mert nem érdekli! A valorizáció érdekében áll a kispolgárságnak, a középosztálynak, a munkásságnak, a városi közénkereskedelemlnek s iparnak, de egyenesen léterdeke ellen van a kormány kegyeiben részesülő nagybanoknak, nagyüzemi vállalatoknak s mindazon társaságoknak, melyek a kormánytól közvetlenül, vagy közvetve függenek. Ugyanis a ke-

gyenc vállalatok, melyek óriási és potom olesó hitelt élveznek a kormány révén, mindent realizálnak, beépítenek, investálnak, a szó szoros értelmében véve aranyértékűvé változtatják azt a pénzt, amitt olesó hitelbe kapnak. Dolgoztatják az ország iparát és kereskedelmét, de nem fizetnek! Tiszta sor, hogy a dolgozó elemek egyrészt a lei valutáris csökkenése folytán, másrészt a horribilis kamatok folytán elveszítik követelésüknek 60-80%-át s amire nagynehezen s rengeteg költséget igénylő utánjárások után a pénzhez jutnak, akkor eredeti szolgáltatásuknak alig 20-30%-át látják viszont. A hatalomnak tehát az az érdeke, hogy ne legyen valorizáció, hogy ekként a túlnyomó többségben levő s szorgosan dolgozó hangyaboly ne kapja meg sohasem szolgáltatása valódi ellenértékét, hanem mindig kevesebbet s ekként — a dolgozó munka rovására — előálló vagyonszaporulat a hatalom ölébe hulljon!

A jegybantól élvezett olesó hitelt is csak hosszú évek múltán fizetik vissza az ily kegyenc vállalatok, amikor a lei értéke már alaposan csökkent s amikor a 3-4 évvel azelőtti igénybevett leimennyiség való-ságos visszafizetése nem jelent egyenlő válót. Így a dolgozó munkarétegek, a kereskedelem, ipar és kisebb gyári vállalkozás a kormányvilági gazdasági politikája folytán lassu sorvadásnak van kitéve. A nemzeti kincsek felhasználása körül is furcsa elvek érvényesülnek. Az erdélyi földgázt az állam csak azért drágította meg, nehogy az erdélyi olesó földgázvidéken fellendülésnek induljon különböző gyárvállalatok versenyképesek legyenek az ó királyság vállalataival! Az a külföldi szakember, aki ezt a tényt megismeri, szinte a haját tépi, mikor ezt hallja. A valorizáció ekként nem lévén érdeke az elősködőknek hanem csakis a dolgozóknak lenne előnyére, természetesen — a párt-politika diktálván a parlament munka-programját is, — jogalkotáshoz nem jut a valódi érdek. Ellenben készített kormányunk egy tervezetet, ahol kizárólag a régi olesó tőrák mellett létrejött erdőtermelési s más hasonló szerződésekre szeretné alkalmazni a valorizációt, azon címmel, hogy az ily szerződések már idejüket multak. Az általános valorizációról és az ipar és kereskedelem, valamint a polgárság követeléseiről, továbbá a 650.000 lelket számláló állami, közigazgatási, egyházi köztisztviselőknek és katonatiszteknek javára szolgáló fizetésemelésről hallani sem akar. Min nekünk pedig közben meg kell értnünk, hogy köröttünk már majd minden állam bírósági gyakorlata alkalmazza a valorizációt, sőt Lengyelország is kénytelen volt törvényileg szabályozni e kérdést.

Ezek az utak áll elő az óriási pénzükre.

Dr. Guttman Miklós

Esőernyő legolcsóbb a készítőnél
**Rosenberg
Testvérek**
N. Jorga (Zöldia-u.) 8
Behúzás gyorsan készül

J. KAPRALIK fiókja
Str. Gojdu (Beöthy Ödön-utca) 30.
Oradea-Mare Telefon 1000.

Automobil **benzin, olaj** és egyéb
cikk **nagy raktára.** :: Állandó
szolgálat éjjel és nappal.

Tisztelettel értesitem t. ügyfeleimet, hogy iró-dámat Szt. János-utca 1 alól **Dr. Berkovics Ferenc-utca 64. szám alá saját házamba helyeztem át.** Továbbra is vállalom utlevél-vizum ügyeket, bármilyen kényes természetű megfigyeléseket, ingatlanok adásvételét, valamint bármilyen más megbízást a legmérsékelt-bb díjazás mellett. **Levelekre azonnal válaszolok**

Pércsy Ferenc
kereskedelmi vállalat
Str. Dr. Berkovics Ferenc 64

COCOLIVE
A LEGFINOMABB PIPERE-
SZAPPAN
FŐRAKTÁR: COCOLIVE, KISINEU.

CLUJ ORSZÁGOS MINTAVÁSÁR Ipartermékek augusztus 31 szepember 14 1924 Háziipar Nyersanyagok

75%-os vasuti
kedvezmény
a C. F. R.
összes vonalain
Több száz
kiállító

Belföldi és külföldi kereskedőknek a
legelőnyösebb beszerzés alkalom!
TELEFON: 10-32
Vásárhoza Str. Cogelniceanu

Elszállá-
solásról a
Vásárhoza da
gondoskodik
Szakmai
kongresszusok

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei, vastag betűs 6 lei

Levelezés

Szabó Anna, Kéddig Váradon tartózkodom azután Bucarehtben. Szenes. 344H

„50 éves” jelígre levél van a kiadóban „jó modoru”-tól. 339

Házasság

Házasságközvetítési ügyben méltóságos lapunkra való hivatkozással bizalommal Faragó Jenő elismerten urali és diszkrét elköltő irodájához fordulni, Budapest, Népszínház utca 16. Díjtalan felvilágosítás. Cégelvezéssel levelezés. Megbízások Romániából, Slovenskóból, Jugoszláviából, Magyarországból. 9

Hölgyeim! Saját házamban négy szobás modern lakásom berendezve, (zongora is) szép kert, logat, stb. elég szép vagyonnal rendelkező gyógyszerárutalmazdona vagyok. Keresztény. Jövedelmem személyesen nem hozományt, hanem jó szívet és hűséges életpart keresek. Ajánlatokat „Eszmélyképm” jelígre kiadónival továbbít. (Névtelenre nem válaszolok.) 10

Uram! Huszonegy éves, szép keresztény urileány vagyok. Nyugodt jövőt biztosító nagy földbirtok hománnyal, egy harmonikus jövő reményében gazdálkodni szeretők urnak szerényen kezelt nyújtja örök életkapocsra. Vidéken lakunk, társaság híján ez uton vélem megtalálni a melegsívet és oly talpig urát, kinek életcélja a harmonikus házasság. — Összte levelet „Osi birtok” jelígre kiadónival. — (Kaland, anonim mellőzve.) 11

Oktatás

Középiskolai egy-két tanulót a jövő tanévre felvennék. Német és francia házi társalgás. Zongora használat. Kuratli tanár. Ügyvédi kamara. 324H

LAKÁS

Irodának alkalmas kétszobás, fűdőszobás lakószobát elcserélném. Könyvtáromba, Főutca 14. 337

Garson és házaspárnak megfelelő butorozott szobám vannak. Ingatlan és lakás közvetítés. Tuzifa. Batásznánál, Nicolae Iorga Zöldutca-u. 21. 341

Köztestviselő szeptember elsejére butorozott szobát keres, esetleg ellátással. Cimeket kiadóba kér. 343

Videki urileánykát iskola idejére ellátással elfogad keresztény ur család. Cím a kiadóban. 356

Nyugagyak
gyermekkoesik, fésűk, illatszerek legolcsóbbak a D'OR-ban
Regele Ferdinand 16.

Alkalmazás

Perzsaszőnyeg szövéshez csomózó leányok privát házhöz ajánlkozna. Közep-u. 12.

Mindenes, ki a főzéshez is ért azonnali belépésre. felvétetik. Értekezhetni Str. Cruci (Kereszt-utca) 2 az üzletben.

Több évi irodai gyakorlatlalt bíró perfect gyors és gépirónó teljesen önálló munka erő szopt. 15-re a lást keres. Csakis nagyobb vállalatokhoz megy. Németül is tud. Cimeket a kiadóba kér. 320

Házvezetőnek idősebb magános urhoz vidékre is elmenne egy várad urinó. Cimeket a kiadóba. 320

32 éves jómegjelenésű nő házyezetőnek ajánlkozik, magányos urnőhöz vagy urhoz. Calea Victorie (Kolosvári-utca) 7 sz. 350H

Ügyes elárusító felvétetik Huzella és Pfaff cég-nél. 348

A háztartás minden ágában jártas, intelligens asszony magányos urnőhöz vagy csa ádhoz házyezetőnek ajánlkozik. vidékre is elmenne, cím a kiadóban. 291

Tiszteletes, főzéshez is értő mindenes, háromtagu családnál azonnali belépésre keresetlik. Cím a kiadónival. 335

Háztartás önálló vezetésére vállalkozik. Megéltatós magános, közökező urnő a háztartás minden ágában jártas anyahelyettesnek is elmenne. Str. Gen. Bertelot. (Sal Ferenk-utca) 19. 336

Portásfőnök 14-16 éves, csinos, jómódo u. polgárit vagy néhány osztályt végzett ifjakat 1200 fizetéssel és ruházattal továbbképzésre fogad. Parkszálló 345H

Agilis agilis ügynök magánfelek látogatására felvétetik. Cím a kiadóba 349H

Adás-vétel

Kukorica darátó társaság vagy kövest, megvételre keresek. Cím a kiadóban. 346

Jömeneteli trafiküzlet el-tözés miatt, sürgősen átadó. Ruhaköszky-ut 22. 353

Eladó ebédő, háló uriszoba, gardero szekrény álló tükrök, képek hosszú zongora, fűdőak kazánál, Rákóczi-ut 30 sz. jobbra. Szász. 286H

Alig használt komplett palisander ebédő eladó. Cím a kiadónivalban 328

Eladó interzias díofa antik vitrin Uri-u 49. Belezray. 352

Eladó Bélben 34 hold prima szántó, egy tagtan teleknek is alkalmas. Vételi ajánlatok dr Mallath Linca (judej Bihor) címére 1924 szept 25-ig küldendők. Közvetítő díjaztatnak. 318

Öltömszárga hálószoa aighasznált olcsón eladó. Apolló palota III. em. 334

Nyersborkövet legdrágábban vásárolt Irom Arnold Arad. 950

Keresek kisebb (lehetőleg magán)-házat, cimeket „Lakás” jelígre a kiadóba. Ügynökök díjaztatnak. 347

Zongora rövid eladó. Relics zongorahangoló, Tisza Kálmán-tér 7. 360

Zongora rövid bécsi gyártmányu új állapotban azonnali eladó. Str. Eroilor (Vitéz-utca) 32 Lukács 303

Eladó a város közelében egy kis szőlő házhelynek is alkalmas. Értekezhetni Vad. Pece-utca 23. 312

Új ház beköltözhető egy kétszobás és egy 1 szobás lakással, kerttel, építészati villamos megálónál gazdálkodónak és tőkebefektetésre alkalmas egy üzlethelyiséggel sürgősen eladó. Értekezni dr Czeglédynél Strada Calvin 12. 354H

Gyermektelen pár keres egy szobás lakást. Cimeket a Hegedűs Hirliapiródába „Háromhavonként fizetek” jelígre. 358H

Értesítés. A nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy egy éves külföldi tanulmányútól hazatérve, női divat szalonomat megnyitottam. — Távolítottam alatt résztvettem a párisi és milánói technó ógián, hol izléses model kreáció s elsőrendű szabást tanulmányoztam. — Egyben értesítem az érdeklődőket, hogy folyó hó 20-tól kezdődőleg 6 hetes szakszerű női és férfi szabásati tanfolyamot kezdek, a legújabb francia szabást a legelkiesmeretesebben betanítok. Értekezni szalonomban lehet. Továbbra is szolid árak s ambiciós kiszolgálás mellett szives pártfogást kér

FÜLÖP DÁNIEL, női szabó
Str. Vlahuța (Szent János-utca) 12. sz. alatt

Női fehérnemű utazó
szakember felvétetik. Ajánlatok eddigi működés, fizetési igények, nyelvismeret és referenciák megjelölésével „MERCUR” jelíge alatt a „Rador Publicitate” hirdetési vállalatokhoz intézendők. Timişoara, E. de Savoya 5.

Eladó ház 3. szobás beköltözhető lakással 380.000 lei. Több kisebb, nagyobb házak, szőlők, földek, földbirtokok. Értekezés: **Tománónál, Nilgésztelepen.** 3-tól 6-ig Str. Sf. Ladislav (Kőrös-utca) 21.

Erdélyben bevezetett jó meneteli angró üzlet cca 200.000 lei tőkével üzletnagyobbítás végett agilis társat keres. Érdeklődők címüket zárt borítékban „Papi” jelígre a kiadóba adják be.

Gyermeksokni, trikó, harisnya
keztüi, csipke, szalag, himzés, rövidárak. **Olcsó árak! Szabókellékek. Olcsó árak! Kék * Csillag Áruház**
Piața Unirii, volt Szt. László-tér

55
Lei a valódi
Penkala italónyomó
a Hegedűs Hirliapiróda
irodaherendezési osztályánál

Jó karban levő nagy gyermekocsi eladó. Szmekta György-utca 13. 301

Régi kis Singer varrógép, üllökád, vázson függő, hencserterítő olcsón eladó. Cím a kiadóba. 325H

Ötszobás, fűdőszobás beköltözhető ur magánház központban eladó. Csakis komoly vevő címét „Főúri” jelígre kiadóba kérem. 355

Eladó kézimunka storok, függönyök, fehér színes és arany terítők, nagyon szép filé munkák, csipkék, betétek és motívok, kötött terítők, kicsik és nagyok diványpárna montirozatlan kicsi kelim terítők, szekrény csikok. Zsebendők, letrbhenek, álló lámpaernyő, szőnyegek, perzsa, szmirna és argaman. 23 m, finom rumburgi vázson. 12 személyes ékező szerviz és egy 6 személyes ezüst szerviz, gobelin kép selyem horgolt dedikülők, selyem rojtos kendő kötött csipke. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 sz. jobbra **SZÁSZ.** 287H

Üzlethelyiség közelében Strada Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) közelében esetleg áruval együtt átadó. Cím a Hegedűs Hirliapiródában. 331

Egy kiltűnő karban lévő centrál bobin négy fiókos varró gép eladó. Cím a kiadóban. 319

Lakatos-u. 3. számú ház szabad lakással eladó, valamint 150 holdas tagbirtok tanyái épületekkel és idei takarmányokkal azonnali haszonbérbe kiadó. — Dr Roxin, Bunyitai Liget-utca 6. 314H

185 hold dr Ciordas birtok. Beiusban ur lakással, felszereléssel, vető magvakkal jósság állománnyal négy évre kibérelhető feltételeket közli. Nyéki ügyvéd Beius. 290

Eladó egy ház a Bunyitai liget közelében. Értekezhetni Bunyitai liget 20. 95

Fodrász, szabó, cipész üzletnek alkalmas helyiség kiadó. Cím a kiadóban. 338

Eladó szőlőbirtok. A Nagysötétág 18 és fél kath. hold termő szőlő felszereléssel, épületekkel eladó. Felvilágosít Dr. Marta. Parcul Traian 1 szám. 299

Gyermekocsi

490 leltől. Bőrretikülök 130 leltől, utazókocarak, ajándéktárgyak a legolcsóbban

SZABÓ
fésűáruházban
Sas-passage 42. szám

Veszünk
butorokat, szőnyegekkel teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kaszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhöz megyünk.

Frenkel és fia
Butor, szőnyeg és régiségkereskedők Str. General Moșelu (Mezey Mihály) utca 10

Fehérnemű varrára elmennek házba varni. Cím Str. Calea Victorie (Kolosvári-utca) 88. 333

Két uri ember teljes ellátást kaphat a központba Cím a kiadóban. 327

Orth Kóser koszt és lakás kapható. Arveladné. Str. Vlahuta Szent János-utca 22 szám. 317

Őszi, téli női kosztiműk, köpenyek, ruhák és férfi fehérneműk 250-600 leig izlésesen készülnék a leggyorsabbal a legdivatosabb. Nilgésztelep 100-62 Schwartz-ház. 340

Iskolába járó gyermekek teljes ellátást kaphatnak. Özevgy Kaod Dezsónél Str. Nic. Iorga (Zöldutca) 1. szám. 357H

Üllevél, bérlet és bármily igazolványhoz szükséges fényképek, Nagyvárad területén legolcsóbban, 20 leltől kezdve készülnék Zenker fényképésznél, Str. I. C. Brătianu (Szaniszló-utca) 23. Felvételek este fél 8-ig.

Pilssé és gouvér munkák nagyon olcsó árban készülnék. Strada Alexandrii (Teleki-utca) 22. sz. alatt, a kapuval szemben. Ny

24% kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezetel, Adásveteli Rig. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 24. Értesítés délután. 4

Zongorajavítást és hangolást vállal külföldi zenekolnál hangoló. Hívásra vidékre is megy. Oláh Imre Str. Nicolae Zizga (Lukács György)-utca 351

Fehérnemű varrást vállalom himzését ajour és es tüllel díszítést, monogramok színes amblien készítését első kivitelben. Jutányos árban. Péter-u 1/B. 359H

Modern chamotte
kályhák
különbféle színekben raklaron, 2500 leltől kaphatók valamint átrakásokat és javításokat vállal

Varga György
kályhás mester
Strada Berkovici No. 33.

Új és használt
kerékpárok gummik
ezekhez mindenfélő részek legolcsóbban
varrógép és kerékpár
javító műhely.

H. Eisenberger
Piața M. Viteazul Nagyplac-tér 5, napi piacal szemben

TISZTÍTOK
vegylig férfi ruhákat. Fordításokat vállalkoz. Egy öltöny vasalása 40 lei. Férfi ruhák eladás végett elfogadok.

SZALAY
férfi-szabó. Teleki-utca 39